

ИЗВЕШТАЈ

са јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11 и 119/12)

Одлуком Одбора за јавне службе Владе Републике Србије, донетој на 63. седници одржаној 7. новембра 2013. године, одређен је Програм јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима. Јавна расправа је спроведена у периоду од 18. новембра до 16. децембра 2013. године. Према усвојеном програму јавне расправе планирано је да се одржи један округли сто дана 25.11.2013. године, али је, уважавајући многобројне захтеве заинтересованих лица, учесника у расправи у оквиру првог округлог стола, предлагач у оквиру јавне расправе организовао и спровео укупно три округла стола: први, 25.11.2013. године у Заводу за интелектуалну својину, Кнегиње Љубице број 5 у Београду, други, 2. децембра 2013. године, у Заводу за интелектуалну својину и трећи, 5.12.2013. године у Привредној комори Србије, Теразије 23, Београд.

На округлим столовима присуствовали су носиоци ауторског и сродних права, корисници ауторских дела и предмета сродних права (представници привреде), представници релевантних државних органа, судије и адвокати, стручњаци из области интелектуалне својине и сви други који су повезани са стварањем или искоришћавањем ауторских дела или су заинтересовани за ову материју. Расправу су водили и на питања присутних учесника одговарали, представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Завода за интелектуалну својину.

У току јавне расправе предлагач је примио велики број писаних примедба које су се односиле на предложене измене и допуне Закона о ауторском и сродним правима, као и на извесне одредбе Закона које нису биле предмет измена и допуна. Предлагач се осврнуо и образложио своје ставове поводом свих примедба, а у овај извештај, односно у текст Нацрта закона након одржане јавне расправе су укључени образложени одговори, у односу на сугестије и предлоге примљене код предлагача или/у у Заводу за интелектуалну својину у целом периоду након усвајања измена и допуна из децембра 2012. године, до краја априла 2014. године, што је било договорено и у односу на захтеве неколико посланичких група које су указивале да значај проблематике, потреба оснажења заштите носилаца ауторског и сродних права, захтеви међународних специјализованих организација, прописи Европске уније и примери добре праксе у тој области налажу да се доградња овог прописа изврши на што транспарентнији и свеобухватнији начин.

У сарадњи са Заводом за интелектуалну својину, која посебна организација руководи Преговарачком групом број 7 (за област интелектуалне својине), Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као овлашћени предлагач надлежан за прописе у области заштите и промета права интелектуалне својине, ће припремити текст Нацрта закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11 и 119/12) и упутити у процедуру прибављања мишљења по Пословнику Владе, имајући у виду све примљене примедбе, сугестије и примедбе.

**Примеден, сугестије и предлози на Нацрт закона о изменама и допунама
Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09,
99/11 и 119/12) који је био на јавној расправи**

НАЦРТ за јавну расправу

**ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О АУТОРСКОМ И СРОДНИМ ПРАВИМА**

Члан 1.

У Закону о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11 и 119/12), у члану 6. став 2. после тачке 4, тачка се замењује тачком и запетом и додаје нова тачка 5. која гласи:

„5) дневне новости и друге вести које имају карактер медијских информација.“

Јавна расправа: Приговор су поднели „Центар за развој фотографије”, „Удружење АНЕМ”, организација СОКОЈ и Андреја Чивтелић, дипломирани правник из Београда.

Подносиоци приговора су оценили да предложена измена Закона није верно преношење онога што стоји у одредби члана 2. став 8. Бернске конвенције који предвиђа да се „заштита по овој конвенцији не примењује на дневне новости или на разне вести које имају карактер обичних извештаја штампе”. Супротно томе, предложене измене Закона, по речима подносиоца приговора, говоре о томе да се ауторско правна заштита протеже и на „дневне новости које имају карактер обичних медијских информација”. Појам „обичних медијских информација” шири је од појма „обичних извештаја штампе” и обухвата и новинске фотографије, видео записе, видео извештаје и тако даље. Поред тога, изнет је став и да је предложена измена закона непотребна с обзиром на већ постојеће одредбе о ограничењу ауторског права, те да исто ограничење постоји у члану 43. став 1. тачка 4. Закона о ауторском и сродним правима. АНЕМ је затражио брисање предложене одредбе.

Примедбе су прихваћене из разлога наведених у образложењу и члан 1. је брисан.

Став Удружења књижевника Србије, Француска број 7, 11000 Београд, према коме је предложена измена прихватљива јер се њоме „књижевна дела, ауторска дела разграничавају од обичних, свакодневних извештаја у медијима” није прихваћен. Разлика између ауторског дела и духовне творевине која нема карактер ауторског дела, чини оригиналност. Духовна творевина која има карактер оригиналности (и која је уз то изражена у одређенох форми и представља дело човека) јесте ауторско дело, док духовне творевине које немају карактер оригиналности нису ауторска дела. Да ли је одређено дело оригинално или не питање је факта, о томе ће у сваком конкретном случају одлучити надлежан суд. То се не утврђује у закону. Другим речима, мишљења смо да се законом не може *a priori* искључити било која категорија духовних творевина, као неоригинална. Члан

6. Закона суштински говори о духовним творевинама које се *не* сматрају за ауторска дела, чак и онда када поседују карактер оригиналности.

Члан 2.

У члану 39. став 6. на крају тачке 3, тачка и запета се замењује тачком и бришом тач. 4. и 5.

Став 7. брише се.

Ставови 8-13 постају ставови 7-12.

Став 12, који је постао став 11, мења се и гласи:

„Листу техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде према условима из ст. 1. до 9. овог члана утврђује Влада (у даљем тексту: уређаји и предмети са листе Владе).”

Став 13. брише се.

Јавна расправа: На члан 2. Нацрта закона приговор је поднела организација СОКОЈ. Сокој је затражио да се члан 2. Нацрта закона допуни на начин да се пропише да Влада Републике Србије утврђује Листу предмета и уређаја за које се плаћа посебна накнада на предлог организација за колективно остваривање права.

Примедба није могла бити прихваћена, јер организације за колективно остваривање права нису органи државне управе, па не могу бити предлагачи у смислу Пословника Владе.

Привредна комора Србије тражи брисање члана 2. Нацрта, јер се језичким тумачењем члана 39. став 6. тачка 5. важећег Закона долази до закључка да је Влада свакако слободна да рачунаре, рачунарску опрему, компоненте и рачунарске меморије стави на листу уређаја за које се плаћа посебна накнада. Ова одредба није у супротности са Директивом 2001/29/ЕУ, јер Директива оставља слободу земљама чланицама да дозволе приватно умножавање уз обавезну фер/правичну накнаду ауторима. Ни у једној директиви није прописано на које се уређаје плаћа посебна накнада, нити колики је износ посебне накнаде, а у том погледу је пракса европских земаља шаролика.

Предлог Привредне коморе Србије није основан јер Директива 2001/29/ЕЗ Европског парламента и савета од 22. маја 2001. године о усаглашавању одређених аспеката ауторског и сродних права у информатичком друштву, у члану 5. став 2. тачка а) и б), предвиђа да се изузеци или ограничења права на умножавање могу предвидети само под условом да носиоци права добију правичну накнаду. Ограничење ауторског права у корист физичких лица значи да физичка лица могу слободно, за своје личне, некомерцијалне потребе, да копирају ауторска дела (филмове, музику, фонограме, интерпретације и тако даље) без плаћања ауторске накнаде и без дозволе аутора. Због тога аутори и носиоци сродних права трпе штету јер физичко лице које је копирало дело на свом рачунару, неће то дело да купи у легалној продаји. Посебна накнада је правни институт који предвиђа да аутори и носиоци сродних права добију право на правичну накнаду (“fair compensation”), односно обештећење од оних који су технолошки омогућили некомерцијално умножавање њихових ауторских дела и предмета сродних права: произвођача и увозника уређаја и празних носача звука, слике и текста, као и произвођача и увозника уређаја за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за такво умножавање. Данас се некомерцијално умножавање

ауторских дела, (музике, филмова, видео игара, софтвера) првенствено врши уз помоћ рачунара, рачунарских компоненти, рачунарских меморија и тако даље. Филмови, музика, фонограми, интерпретације и слично, некомерцијално се умножавају (“нарезују”) на рачунарима, хард дисковима, МРЗ плејерима и тако даље. Зато сматрамо да нема оправдања да се законом искључи обавеза плаћања посебне накнаде за оне уређаје који се у савременом свету највише користе за некомерцијално умножавање ауторских дела и предмета сродних права. Без наведених уређаја преостаје сасвим мало оних за које би се плаћала посебна накнада чиме се нарушава услов који поставља Директива 2001/29/ЕЗ да аутори добију правичну накнаду зато што закон дозвољава некомерцијално умножавање њихових дела (приватно копирање). Напомињемо да је у том погледу предлагач Нацрта закона извршио анализу извештаја холандске Организације за прикупљање посебне накнаде, *de Thuiskopie*, која се односи на најважније чињенице о посебној накнади о приватном копирању за 2012. годину и утврдио да се посебна накнада плаћа за већи или мањи број рачунарских меморија, рачунарских компоненти и тако даље у следећим европским земаљама: Аустрија, Белгија, Бугарска, Хрватска, Чешка Република, Данска, Финска, Француска, Немачка, Грчка, Мађарска, Италија, Летонија, Литванија, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска, Швајцарска. Изузетак је Холандија, у којој се тренутно плаћа накнада само за празне носаче звука, слике и текста. Међутим, Другостепени суд града Хага, дана 27. марта 2012. године, имајући у виду мишљење Европског суда правде у случају *Padawan/SGAE* донео је одлуку да држава мора да плати обештећење интерпретаторима за штету коју су претрпели зато што посебна накнада годинама није наплаћивана на МРЗ плејере и хард диск рекордере.

Напомињемо да Влада Републике Србије има законску могућност, сагласно предложеној измени, да на листу уређаја стави уређаје које жели, односно, да са листе изузме уређаје које жели. Далеко је примереније решење према коме се у законском тексту начелно утврђује да се посебна накнада плаћа на све уређаје за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за приватно копирање, а да се потом Влади Републике Србије, у зависности од процене шта је конкретан јавни интерес у датим друштвеним и економским околностима, остави могућност да уредбом евентуално изузме неке уређаје са листе, водећи једнако рачуна о интересима аутора и увозника рачунара и рачунарске опреме. (Слично решење постоји у Литванији где такође Влада утврђује листу уређаја за које се плаћа посебна накнада).

Одредба према којој се рачунари, рачунарске компоненте, рачунарска опрема и рачунарске меморије законом изузимају од обавезе плаћања посебне накнаде јесте решење које отворено штити интересе увозника рачунара и рачунарске опреме непосредно на штету аутора и носилаца сродних права, а супротно члану 5. став 2. тачка а) и б) Директиве 2001/29/ЕЗ и Уставу Републике Србије. Свако ограничење права мора да буде праћено образложењем јавног интереса због ког се то право ограничава, сагласно члану 58. Устава Републике Србије. Подносилац предлога не наводи у чему би се састојао јавни интерес да се само једна категорија увозника – увозника рачунара и рачунарске опреме, изузме из обавезе плаћања посебне накнаде, док би сви други (на пример увозници

фотокопир апарата) такву обавезу имали. Подносилац предлога уједно не наводи ни један европски закон који искључује обавезу плаћања накнаде за рачунаре, рачунарску опрему, рачунарске меморије и тако даље. Нацртом закона предложена измена члана 39. став 5. тачка 6. Закона, враћа се на решење које је Република Србија имала пре измена закона од 25.12.2013. године, што је Европска комисија је већ оценила као усклађено са правним тековинама ЕУ.

Предлог да одредба члана 39. став 7. Закона остане на снази, образлаже се немогућношћу да постоји „ ситуација где би неко увезао робу, држао је на лагеру једну или више година, а затим извезао.” и није прихваћен сагласно образложењу Нацрта закона за брисања одредбе члана 39. став 7. важећег Закона, јер она уноси правну несигурност у наплату посебне накнаде, јер увозник уређаја за приватно копирање може из било ког разлога, који је тешко претпоставити, у било ком периоду, и након више година, робу да отпреми са територије Републике Србије и затражи повраћај накнаде за приватно копирање. Пример за такву могућност је увоз старе рачунарске опреме из развијених земаља, ради продаје у земљама које имају нижи економски стандард. А као најважније - интерес извозника је потпуно заштићен одредбом члана 39. став 6. тачка 1. Закона који предвиђа да се посебна накнада не плаћа за „техничке уређаје и празне носаче звука, слике и текста, ако су они намењени извозу”. Ако је роба увезена на територију Републике Србије, на њу се плаћа посебна накнада из разлога који су образложени. Ако је роба намењена извозу, на њу се посебна накнада неће плаћати.

Подносилац предлога наводи и да не треба брисати одредбу члана 39. став 13. важећег Закона, јер је та упућујућа норма нужна када се има у виду стални развој технологије, све већи број мултифункционалних уређаја и стална промена (повећање) функционалности које постојећи уређаји имају, а наводи се и да „Завод за интелектуалну својину, као орган који даје тумачење шта се сматра предметима са листе Владе, је могао исту тумачити потпуно прозвољно“. Неоснованост ових примедби произилази из образложења Нацрта закона за јавну расправу, па нема дилеме да ли се на предмете са листе Владе плаћа посебна накнада или не. На те уређаје се плаћа посебна накнада и та чињеница није у суштинској вези са питањем намене или „превасходне” намене уређаја са листе. Питање које евентуално може да се постави јесте само ко плаћа посебну накнаду у односу на дати уређај - увозник штампача неће плаћати посебну накнаду Сокоју, јер се музика не умножава на штампачу, али хоће аутору писаних дела, јер се књиге, уџбеници и тако даље, некомерцијално умножавају на штампачима. Што се тиче цитирања мишљења Завода за интелектуалну својину као аргумента за усвајање примедбе, указујемо да из тог мишљења произилази да дигитални аудио плејер не може да се поистовети са мобилним телефоном. Да би се посебна накнада плаћала на мобилни телефон, неопходно је да мобилни телефон као такав буде наведен на листи, па нема места за „закључак” да је дигитални аудио плејер заправо мобилни телефон. Посебна накнада се плаћа на оне уређаје који су наведени на листи и то се не може релативизовати питањем колико који уређај има функција, будући да се данас огромна већина уређаја може сматрати мултифункционалним. Влада утврђује листу уређаја на које се плаћа накнада и само на те уређаје - поименце одређене - се накнада плаћа, без обзира на број функција које они могу да врше.

Такође, формулацијом члана 39. став 6. тачка 5. важећег Закона предвиђено је да се на рачунаре, рачунарску опрему, компоненте и рачунарске меморије не плаћа посебна накнада, осим ако Влада Републике Србије не одлучи другачије, што отвара и недоумице у погледу обавезе да сви подзаконски општи акти Републике Србије буду у складу са законом, а да се уредбом Владе подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона. Указујемо да се на листи утврђеној Уредбом о утврђивању листе техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде носиоцима ауторског и сродних права („Сл. гласник РС”, бр. 45/10) од рачунарских компоненти налазе једино: CD резачи (као рачунарске компоненте), DVD резачи (као рачунарске компоненте), штампачи и скенери.

Члан 3.

После члана 53. додаје се нови члан 53а који гласи:

„53а

Дозвољено је без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде јавно саопштавање ауторских дела која се емитују, као и јавно саопштавање ауторских дела са носача звука или слике, у просторијама у којима се обављају послови који се на основу прописа сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, под условом да јавно саопштавање није учињено ради остваривања посредне или непосредне имовинске користи.”

Јавна расправа: Организација Сокој предлаже да се члан 53а допуни тако што ће се додати још један услов за ово ограничење права и то: „да се у наведним просторијама не обавља трговачка или друга делатност“.

Примедба се не прихвата јер је јасно утврђен круг лица која су корисници овог ограничења. Лица која се баве старим и ретким занатима и пословима домаће радиности по правилу и продају своје производе, што не релативизује вредност овог ограничења ауторског и сродних права. С друге стране, уколико лице које се бави старим занатима буде истовремено продавало и производе који немају везе са производима његових вештина, или уколико буде истовремено обављало још неку делатност која није обухваћена овим ограничењем (нпр. угоститељску), плаћаће накнаду за јавно саопштавање.

Члан 4.

После члана 102. додаје се нови члан 102а. који гласи:

„Рок из члана 102. став 1. овог Закона, у случају имовинских права на музичким делима са речима, рачуна се од смрти последењег преживелог аутора композиције или аутора текста, без обзира да ли су та лица означена као коаутори, под условом да су текст и композиција били створени за предметно музичко дело са речима“.

Члан 5.

У члану 116. став 3. мења се и гласи:

„Ако интерпретатор уступи произвођачу фонограма, односно видеограма своје право из става 1. тач. 2, 3. и 5. овог члана, он задржава право на правичну накнаду од давања у закуп примерака снимка интерпретације, стављања у промет

снимака своје интерпретације и интерактивног чињења доступним интерпретације јавности жичним или бежичним путем. Интерпретатор се не може одрећи наведених права на правичну накнаду.”

Члан 6.

У члану 117. став 1. после тачке 1, додаје се нова тачка 2, која гласи:

„2) реемитовање његове интерпретације са снимка издатог на носачу звука и слике”.

Досадашње тач. 2. и 3. постају тач. 3. и 4.

Јавна расправа: Удружење драмских уметника Србије (УДУС) сматра да предложеним изменама члана 117. важећег Закона нису довољно заштићени интереси глумца. Предложили су да поред права на накнаду од реемитовања њихових интерпретација које су снимљене на носаче звука и слике, глумци добију накнаду и за емитовање њихових интерпретација са снимака издатих на носачима звука и слике, јавно саопштавање њихових интерпретације које се емитују са снимака издатих са носачима звука и слике, као и јавно саопштавање њихових интерпретација са снимака издатих на носачима звука и слике.

Одредба члана 16. Увода Директиве 2006/115/ЕУ (Recital - „Државе чланице су у могућности да обезбеде јачу заштиту носиоцима сродних права него што је то предвиђено одредбама ове директиве у односу на емитовање и јавно саопштавање”) омогућује да државе чланице ЕУ предвиде да ће и интерпретатори чије су интерпретације забележене на видеограм, такође имати право на накнаду од емитовања и јавног саопштавања њихових интерпретација. Тако су Немачка, Грчка, Пољска, Румунија и Белгија својим интерпретаторима чије су интерпретације забележене на видеограм, признале право на накнаду од емитовања и јавног саопштавања, па дакле признаје глумцима право на накнаду од емитовања њихових интерпретација. У законодавствима Чешке Републике, Бугарске, Мађарске, Литваније, Летоније и Словеније таква могућност није предвиђена.

Извршиће се допуна члана 117. важећег Закона, јер је оправдано да се право на накнаду од емитовања интерпретација снимљених на носаче звука и слике призна и глумцима. Свакодневно се домаћи филмови емитују на нашим телевизијама, а глумци од тога немају никакву надокнаду, а према ономе што тренутно пише у важећем Закону, фотограф чија се фотографија појављује у неком филму, има право на накнаду од емитера, док глумац то право нема.

У вези захтева да се интерпретаторима чија су дела снимљена на носач слике призна право на накнаду за јавно саопштавање њихове интерпретације која се емитује са снимка издатог на носачу слике, такво решење не постоји у упоредном праву.

Члан 7.

После члана 122. додају се називи и чл. 122а, 122б и 122в који гласе:

„1.7. Право на раскид уговора о преносу или уступању имовинских права закљученог између интерпретатора и произвођача фонограма

122а

Ако у периоду од 50 година од дана законитог издавања фонограма, односно од дана законитог објављивања фонограма, ако фонограм није издат, произвођач фонограма не понуди примерке фонограма на продају у довољној количини која задовољава потребе јавности, или фонограм не учини доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућава појединцу индивидуални приступ са места и у време које сам одабере, интерпретатор може, након истека поменутог периода, за све време трајања својих имовинских права, да раскине уговор којим је своја искључива имовинска права на забележене интерпретације пренео или уступио произвођачу фонограма.

Пре раскида уговора интерпретатор је дужан да писаним путем обавести произвођача фонограма о својој намери да раскине уговор о преносу или уступању искључивих имовинских права на забележеним интерпретацијама.

Уколико произвођач фонограма у року од 12 месеци од дана пријема писаног обавештења из става 2. овог члана не изврши обе радње искоришћавања забележене интерпретације на фонограму из става 1. овог члана, уговор се сматра раскинутим, а право произвођача фонограма на том фонограму тренутно престаје.

Ако су на фонограму забележене интерпретације више интерпретатора, они могу да раскину уговор о преносу или уступању искључивих имовинских права преко заступника, у складу са чланом 119. овог Закона.

Интерпретатор се не може одрећи права на раскид уговора из овог члана.

1.8. Право интерпретатора на годишњу додатну накнаду од произвођача фонограма

Члан 122б

Интерпретатор који је за једнократну накнаду пренео или уступио произвођачу фонограма своја искључива имовинска права на забележене интерпретације има, за све време трајања заштите, право на годишњу додатну накнаду.

Произвођач фонограма је дужан да интерпретатору плаћа годишњу додатну накнаду за сваку календарску годину након педесете године по законитом издавању фонограма, односно уколико фонограм није издат, по његовом објављивању.

Интерпретатор се не може одрећи права на годишњу додатну накнаду из става 1. овог члана.

Укупан износ који произвођач фонограма издваја за плаћање годишње додатне накнаде из ст. 1. и 2. овог члана одговара износу од 20% од прихода који произвођач фонограма оствари током године која претходи години за коју се плаћа годишња додатна накнада и то од прихода оствареног од умножавања, стављања у промет и чињења доступним јавности фонограма на коме је забележена интерпретација из става 1. овог члана.

Под приходом, у смислу одредбе става 4. овог члана подразумева се приход који је остварио произвођач фонограма пре одбијања трошкова.

Произвођач фонограма је дужан да интерпретатору који има право на годишњу додатну накнаду, лицу које он овласти, или организацији која колективно остварује право интерпретатора на годишњу додатну накнаду, достави све податке који су потребни за исплату годишње додатне накнаде.

1.9. Промена садржаја уговора у корист интерпретатора 122в

Ако је према уговору између интерпретатора и произвођача фонограма закљученом за све време трајања заштите права интерпретатора, предвиђено да интерпретатор преноси, односно уступа произвођачу фонограма искључива имовинска права на забележеним интерпретацијама у замену за накнаду која доспева у оброцима, при обрачуна износа такве накнаде, не одузимају се евентуално раније плаћени аванси као ни други одбици који су одређени у таквом уговору.

Став 1. овога члана примењује се након што истекне 50 година од законитог издавања фонограма, односно 50 година од законитог објављивања ако фонограм није издат.

Интерпретатор има право да захтева измену уговора из става 1. овога члана након што истекне 50 година од законитог издавања фонограма односно 50 година од дана његовог законитог објављивања, ако фонограм није издат.”

Јавна расправа: Унија дискографа Србије тражи брисање новог члана 122в, јер је неповољан за произвођаче фонограма, имајући у виду да су интерпретатору исплатили аванс и да се приликом обрачуна накнаде аванс не урачунава.

Примедба није прихваћена јер се предложеним чланом 122в одредба домаћег прописа усклађује се са одредбама члана 1. став (2)(д) Директиве 2011/77/ЕУ које прописују право интерпретатора, који је на основу уговора стекао право да прима периодичне накнаде од произвођача фонограма, да након истека од 50 година од законитог издавања или објављивања фонограма (уколико фонограм није издат), прима пун износ тих накнада, без икаквих одбитака. Одредба члана 122в само је једна од Директивом прописаних пратећих мера осмишљена управо да би интерпретатори имали реалну корист од продужења рока трајања заштите њихових имовинских права. У духу цитиране Директиве ЕУ јесте да се унапреди заштита имовинских права интерпретатора чије су интерпретације снимљене на фонограм. Та категорија носилаца сродних права је најчешће слабија економска страна у уговорном односу са музичким продуцентима (произвођачима фонограма).

Напомињемо да је одредба члана 7. Нацрта, конкретно одредбе новог члана 122б претрпела још једну измену (додат нови став), у односу на Нацртом закона предложени текст, јер је у току јавне расправе уочено да је пропуштено да се пропише да се право интерпретатора на додатну накнаду коју прописује члан 122б мора остваривати само преко организације за колективно остваривање права како то Директива 2011/77/ЕУ и прописује.

Члан 8.

У члану 127. став 5. мења се и гласи:

„Уколико организације не закључе уговор из става 3. овог члана у року од три месеца од дана започињања преговора из става 4. овог члана, Влада ће, на предлог Министра надлежног за послове науке, одредити организацију која ће вршити наплату јединствене накнаде.”

Став 10. брише се.

Јавна расправа: Организација произвођача фонограма Србије (ОФПС) сматра да је неопходно да се законом одреде критеријуми на основу којих ће надлежно министарство предложити Влади РС која ће организација бити одређена да убира јединствену накнаду од емитовања и јавног саопштавања фонограма и интерпретација у случају да нема договора између организација. Организација ОФПС предложила је да све оно што је наведено у образложењу предложене измене члана 8. Нацрта закона треба да се нађе у виду норме у истом члану.

Примедба је у целини прихваћена и у Нацрт закона је унета одговарајућа члана 8. Нацрта.

Организација ОФПС је оценила да је оправдано да се приликом избора организације која ће вршити наплату јединствене накнаде омогући значајнија улога Завода за интелектуалну својину, јер тај државни орган врши надзор над радом организација и једини има комплетну слику о томе која је организација најпогоднија да буде одређена да наплаћује јединствену накнаду. Предложили су да директор Завода буде тај који ће одлучивати у случају да нема договора између организација.

Примедба није прихваћена с обзиром да је оцењено да је боље решење да у надлежности Министарства надлежног за науку буде одлучивање о овом важном питању. Ово из разлога што је наведено министарство надлежно како за предлагање прописа из области права интелектуалне својине, тако и за надзор над радом Завода, као и да ова два државна органа (Министарство надлежно за науку и Завод за интелектуалну својину) уско сарађују и при изради прописа из области интелектуалне својине али и при решавању свих других питања у вези са правима интелектуалне својине.

Члан 9.

У члану 147. став. 1. у другој реченици после речи: „током тог рока,“ додају се речи: „на други начин различит од фонограма,“.

Став 2. брише се.

После става 1. додају се нови ст. 2, 3. и 4. који гласе:

„Ако је у року од 50 година од дана настанка интерпретације, та интерпретација снимљена на фонограм који је законито издат или објављен, право интерпретатора траје 70 година од дана првог законитог издавања или објављивања фонограма, зависно од тога који је датум ранији.

Право произвођача фонограма траје 50 година од дана настанка фонограма, ако у том року фонограм није законито издат или објављен. Ако је фонограм законито издат или објављен током тог рока, право престаје 70 година од дана првог законитог издавања или објављивања, зависно од тога који датум је ранији.

Право произвођача видеограма траје 50 година од дана настанка видеограма, ако у том року видеограм није законито издат или објављен. Ако је видеограм законито издат или објављен током тог рока, право престаје 50 година од дана издавања или објављивања, зависно од тога који датум је ранији.“

Ст. 3-8. постају ст. 5-10.

После става 10. додаје се нови став 11. који гласи:

„Рокови трајања права произвођача фонограма из става 3. овог члана не примењују се ако су наступиле околности из члана 7. став 1. овог закона (члан 122а став 3.).“

Члан 10.

У члану 156. после става 4. ст. 5. и 6. бришу се.

Члан 11.

Члан 157. став 3. мења се и гласи:

Уз захтев за издавање дозволе за обављање делатности оснивачи подносе оснивачки акт организације, статут, извод из регистра правних лица, уколико су оснивачи правна лица, доказ о пословном седишту организације, податке о броју аутора, односно носилаца права који су овластили организацију да остварује права на њиховим делима, односно предметима сродних права, укључујући њихов домицил или боравиште, попис њихових објављених дела, односно предмета сродних права који ће чинити репертоар организације, као и потписана овлашћења носилаца права којим на организацију преносе своја права на наведеним делима, односно предметима сродних права, доказе о испуњености кадровских, техничких и организационих претпоставки за ефикасно колективно остваривање права која су им поверена и доказ о уплати прописане административне таксе, која је приход буџета Републике Србије.

Јавна расправа: Организација Сокој сматра да би предложеним изменама члана 157. важећег Закона био стављен велики терет и велики трошак на страни организације када подноси захтев за издавање, односно обнову дозволе. Истакнуто је и да би било неразумно тешко припремити и ажурирати пописе објављених дела за сваког аутора посебно, односно сваког носиоца права. Сокој сматра да би било примереније да се предвиди обавеза организације да достави пописе носилаца права са уговором, пописе носилаца права без уговора, пописе пријављених и пописе коришћених дела у одређеном периоду.

Организације су и до сада, приликом подношења захтева за издавање дозволе, односно захтева за обнову дозволе, подносиле и податке о броју аутора који су овластили организацију да остварује њихова права, као и попис дела која ће чинити репертоар организације. Међутим из примедби Сокоја произлази да ће предложене измене, а нарочито захтев да се надлежном органу достави попис објављених дела аутора, представљати терет и додатни трошак на страни организације. Уважавајући примедбе организације Сокој предложена одредба је преформулисана и захтев сведен на достављање пописа дела а речи „њихових објављених“ је брисана из члана 11. Нацрта.

Организација ОФПС указује да је у предложеној норми спорно то што се поистовећује репертоар организације у моменту подношења захтева за издавање дозволе и репертоар организације након добијања дозволе, с обзиром да се репертоар организације, након добијања дозволе, стално шири и повећава се новим предметима заштите.

Адвокат Александар Порубовић из београда указује да у тренутку када организација подноси захтев Заводу за издавање дозволе њен репертоар чине предмети заштите оних носилаца права који су јој поверили остваривање права. Након добијања дозволе, тај репертоар се применом одредбе члана 180 став 1. важећег Закона (законска претпоставка у корист организације) шири на све предмете заштите ради чије заштите је организација и основана. Имајући то у виду, дејство и значај наведеног члана је потпуно поништена предложеном изменом у члану 11. Нацрта, па ваља брисати речи: „који ће чинити репертоар организације”.

Усвојен је део предлога и сугестија организације ОФПС и адвоката Порубовића, тако да оспорена одредба гласи: „попис дела, односно предмета сродних права који ће заједно са делима односно предметима сродних права чији су носиоци лица које организација заступа на основу члана 180. став 1. Закона чинити репертоар организације.”

Члан 12.

У члану 160. став 1. број: „30” замењује се бројем: „60”.

Јавна расправа: Организација Сокој је изнела становиште да би члан 160. у ставу 2. важећег Закона требало променити тако да се рок за одговор на примедбе надлежног органа у поступку за издавање дозволе за колективно остваривање ауторског и сродних права продужи са 15 на 30 дана. Примедбе надлежног органа су у неким случајевима, тако озбиљне, да је неопходно сазвати скупштину организације, те да је у таквим околностима рок од 15 дана прекратак. Поред тога, Сокој је предложио да се дозвола за колективно остваривање ауторског и сродних права, уместо са роком важења од 5 година од дана издавања, издаје неограничено. Сличан предлог имала је и организација ОФПС која је предложила да се дозвола само први пут издаје на 5 година, а да се потом тај рок продужи на 7 или 8. година

Имајући у виду и чињеницу да је пријава за добијање дозволе за колективно остваривање ауторског и сродних права веома комплексна, да је чини већи број елемената које надлежни орган мора пажљиво да испита, прихваћена је сугестија да се и рок за одговор на резултат испитивања надлежног органа продужен са 15 на 30 дана, док предлог да се дозвола издаје на неограничен рок није прихваћен, јер је петогодишња обнова дозволе добра са аспекта надзора над радом организације. Организације улажу више труда и озбиљности у свом раду и пословању, настоје да задрже постојеће чланове и привуку нове како би себи обезбедили легитимитет приликом обнове дозволе. Обнова дозволе олакшава рад надзорном органу и даје легитимитет организацији да настави са пословима колективног остваривања ауторског и сродних права.

Члан 13. Нацрта закона

Организација Сокој поднела је приговор на члан 13. Нацрта закона тражећи да се предложена одредба преформулише тако да гласи:

„чл. 162. став 1. тачка 3) да организација теже крши одредбе овог закона, одредбе статута, тарифе или плана расподеле или да организација понавља кршење

наведених одредби у истим или сличним ситуацијама уколико то кршење ствара теже последице“.

Примедба је делимично прихваћена а члан 13. Нацрта закона претрпео је измене тако што је предложена одредба сведена на “теже или поновљено кршење одредби закона, статута и плана расподеле”.

Организација ПИ је поднела приговор на члан 13. Нацрта закона сматрајући да би предложена измена омогућила веома широка овлашћења надзорном органу укључујући и дискреционо право да оцењује да ли организација обавља своју делатност у складу не само са законом и статутом већ и са свим другим многобројним општим актима. Према оцени организације ПИ, надзорни државни орган би тако постао и својеврсни орган управљања организацијом са овлашћењима која превазилазе и овлашћења Скупштине организације. Организација ПИ скреће пажњу и на предлог директиве ЕУ о колективном остваривању права и то члан 8. који предвиђа да надзор над радом организације може да спроводи посебни надзорни орган организације а да је дужност државе да то својим законодавством обезбеди. Такође организација ПИ је приметила да се предложеном изменом уводи могућност да мимо Устава и закона на надзорни државни орган буде пренета судска надлежност и овлашћења с обзиром да је једино суд овлашћен да утврђује ништавост општег акта и појединачног акта који је донет супротно статуту или другим општим актима удружења (чл. 20. Закона о удружењима). Такође и организација ПИ је изнела незадовољство што се уместо термина „теже и поновљено кршење“ уводи „теже или поновљено кршење“ као услов за одузимање дозволе, сматрајући да је довољно да у закону стоји одредница „теже кршење“.

Примедбе организације ПИ које се односе на члан 13. Нацрта, у делу који уређује право надзорног органа да организацији одузме дозволу за рад уколико утврди да она не обавља своју делатност у складу са законом и статутом али и са свим другим многобројним општим актима, су прихваћене. Из Нацрта закона је брисан део који каже да се дозвола одузима ако организације не обавља своју делатност са “својим општим актима”. У тексту предложених измена остало је да ће се дозвола одузети ако организација не обавља своју делатност у складу са одредбама статута и плана расподеле.

У вези са примедбом организације ПИ која упућује на члан 8. Предлога директиве ЕУ о колективном остваривању права којим је предложено да надзор над радом организације може да спроводи посебни надзорни орган организације а да је дужност државе да то својим законодавством обезбеди, напомињемо да је, важећим Законом о ауторском и сродним правима већ обезбеђен такозвани унутрашњи надзор над радом организације и то чланом 164. Закона којим је као један од обавезних органа организације прописан и надзорни одбор. Мишљења смо да је стога држава своју дужност „да тај унутрашњи надзор организације обезбеди“ већ испунила.

Међутим, не сме се заборавити и то да је важећим законом, почевши још од 1998. године, прописан државни надзор над радом ових организација те да је предложеним изменама постојећи надзор надлежног државног органа само прецизиран.

У вези са израженим незадовољством организације ПИ што се у члану 13. Нацрта закона уместо термина „теже и поновљено кршење (...)“ уводи термин „теже или поновљено кршење (...)“ као услов за одузимање дозволе, напомињемо да је предложеним изменама члана 162. Закона направљена јасна разлика између два основа за одузимање дозволе: тежег кршења закона и поновљеног кршења закона. Члан 162. став 1. тачка 3. важећег Закона предвиђа да ће дозвола бити одузета када надзорни орган утврди да организација "теже и поновљено крши закон". Такво законско решење ствара недоумице да ли се и поновљено кршење закона мора односити на теже повреде закона или не. Интенција предлагача јесте да се дозвола одузме када организација теже прекрши закон, макар то било и само једном, али дозвола треба да буде одузета и када организација више пута крши закон. При том се под појмом "поновљено кршење закона" мисли на честе, учестале повреде закона од стране организације, у истоветним или различитим ситуацијама. Реч је о ситуацијама у којим организација непрестано ради мимо закона, одбија да извршава налоге надзорног органа, итд. Предложена измена члана 13. Нацрта јасно је и недвосмислено образложена у образложењу Нацрта закона а сврха измене одредбе са „теже и поновљено кршење“ на „теже или поновљено кршење“ као услов за одузимање дозволе, јесте отклањање недоумица у примени те одредбе односно чињење одредбе јасном и прецизном.

Члан 13.

У члану 162. став 1. тачка 3. реч: „и“ замењује се речју: „или“, а после речи: „овог закона“ тачка и запета замењују се запетом и додају речи: „одредбе статута, плана расподеле и других општих аката организације.“

На члан 13. Нацрта приговор је поднела и Организација ОФПС и затражила његово брисање, оцењујући да је предложена формулација преширока и да оставља могућност да организација изгуби дозволу за рад у случају кршења било ког општег акта, примера ради, акта о забрани пушења на радном месту. У тим случајевима би одузимање дозволе било сасвим непримерена мера те да је сасвим довољно да у закону остане оно што већ сада и јесте прописано а то да се дозвола може одузети у случају кршења одредби Закона али и Статута и Плана расподеле као најважнијих аката организације, када је реч о колективном остваривању права.

Примедбе организације ОФПС су прихваћене и, као што је то већ образложено, унете су измене у члан 13. Нацрта закона.

Члан 14.

*У члану 164. став 1. речи: „оснивачи и”, бришу се.
Ст. 3, 4, 5. и 6. бришу се.*

Члан 15.

*У члану 167. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:
„Одредбе плана расподеле морају бити тако формулисане да искључују
сваку арбитражност у расподели убраног прихода”.
Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.*

Члан 15. Нацрта закона

Организација Сокој је поднела приговор на члан 15. Нацрта закона и предложила његову измену, тако да гласи: „Одредбе плана расподеле морају да буду јасне, недвосмислене и применљиве“. Такође СОКОЈ сматра да је предложеним чланом 15. Нацрта закона остављен велики простор надлежном органу за арбитражност. Примедба је делимично прихваћена и члан 15. Нацрта закона претрпео је измене у виду уношења предложеног текста у одредбу члана 15. Нацрта закона.

Члан 16.

*У члану 170. став 5. мења се и гласи:
„Приликом одређивања тарифе узимају се у обзир тарифе колективних
организација у другим државама.”*

Члан 16. Нацрта закона

На члан 16. Нацрта приговор је поднела Привредна комора Србије и затражила његово брисање.

Привредна комора је изнела сумњу да ли се предложено решење може спровести у пракси. У изнетом мишљењу наглашено је да Завод, као орган који је надлежан да даје сагласност на тарифе накнада организација, може приликом доношења одлуке узети у обзир тарифе најразвијенијих земаља чиме би била нанета штета нашим корисницима. Речено је да Завод не зна и не може да води рачуна о економији “али је зато закон ту да да упућујућу норму”. Из тих разлога Привредна Комора Србије предложила је брисање предметне норме.

Предложена измена Закона има следећи циљ: да тарифе наших организација буду у сразмери са тарифама сродних организација у иностранству, односно, да се осигура да оне не буду ни драстично више, ни драстично ниже од сродних тарифа у европским земљама.

Неретко су корисници ауторских дела и предмета сродних права наглашавали да су тарифе наших организација високе, чак више него тарифе сродних организација у развијеним земљама. Циљ предложене измене, како је речено, јесте да се постигне неопходан баланс, неопходна равнотежа приликом одређивања тарифа, тако да оне не буду исувише ниске да девестирају интересе

како домаћих тако и страних аутора и носилаца сродних права, али ни сувише високе, да нанесу несразмерну штету корисницима.

Из предложене формулације која каже да се “приликом одређивања тарифе узимају у обзир тарифе колективних организација у другим државама” може се закључити да се висина тарифа организација из других земаља узима у обзир као једна од чињеница која утиче на одлуку Завода, али не и једина. Решење којим се даје сагласност на тарифе накнада доноси се у управном поступку, а то значи поред осталог, и кроз примену начела истине (члан 8. ЗУП-а) које предвиђа да се “у поступку морају утврдити правилно и потпуно све чињенице и околности од значаја за доношење законитог и правилног решења (одлучне чињенице)”. Дакле, Завод је свакако дужан да утврди и сваку другу чињеницу која је од значаја за доношење решења, (укључујући и бруто друштвене производе односних земаља о којима говори Телеком). Такође наглашавамо да је и пракса Завода за интелектуалну својину таква да се приликом доношења тарифа за јавно саопштавање и посебну накнаду, упоређују тарифе у нашој земљи и тарифе у земљама са којима се врши поређење, да се такође упоређују бруто друштвени производи наше земље и земље са којом се поређење врши, те да се на тај начин утврђује сразмера са циљем да се добије одговор на питање: колики би био износ тарифа у тој земљи када би имала бруто друштвени производ Србије? Онда би се добијени износ упоредио са предлогом тарифе како би се видело да ли су те вредности приближне или се значајније разликују. Из напред изнетих разлога примедбе Привредне коморе Србије су одбијене.

На члан 16. Нацрта закона приговор је поднео и “Телеком Србија” тражећи да се одредба допуни тако што би се јасно прецизирало да се приликом одређивања тарифа узимају у обзир тарифе колективних организација у другим државама уз следећи додати текст:

„Приликом одређивања тарифе узимају се у обзир тарифе колективних организација у другим државама Европе, на начин да се врши упоређивање тарифа према сразмери бруто просечне зараде у Републици Србији и држава у питању.“

На овај начин би критеријуми за утврђивање тарифе, по мишљењу подносиоца приговора, били знатно прецизнији.

Предложена измена Нацрта закона је делимично прихваћена те је с тим у вези и одредба члана 16. нацрта закона претрпела промене.

На члан 16. Нацрта закона приговор је поднео и АНЕМ тражећи да се одредбе члана 16. Нацрта закона прецизирају јер се предложеном изменом члана 170. Закона већ постојећа, непрецизна одредба, додатно замагљује. По мишљењу АНЕМ-а предложена измена може да проузрокује још веће проблеме у пракси приликом одређивања тарифа накнада.

АНЕМ је предложио да се члан 16. Нацрта закона допуни додавањем два нова става. Затражено је да се пропише да се приликом одређивања тарифа узимају

у обзир тарифе колективних организација у другим државама и специфични услови релевантног тржишта на коме се искоришћавају ауторска дела и предмети сродних права као и да Завод на свом сајту редовно објављује и ажурира податке о тарифама страних организација.

Предлог АНЕМ-а није прихваћен из следећих разлога.

Предложена одредба која се односи на специфичне услове релевантног тржишта није довољно одређена, оставља простор за веома широко тумачење и могла би да проузрокује још веће проблеме у пракси при одређивању тарифе накнада јер се не зна који су то „специфични услови релевантног тржишта“. Предлог који се односи на обавезу Завода да на свом сајту редовно објављује и ажурира податке о тарифама страних организација је веома тешко спровести у пракси с обзиром да стране организације делом не објављују своје тарифе на интернет сајтовима док већина то чини на својим националним језицима. Тарифе су предмет преговора организација и корисника те је пре свега професионална обавеза тих субјеката да дођу до таквих података, ако сматрају да је то у њиховом интересу. Завод за интелектуалну својину, такве податке прикупља за своје потребе, онда када то околности случаја од њега то захтевају, ради доношења законите и чињенично утемељене одлуке.

Члан 17.

У члану 171. став 1. после речи: „трговинских” додају се речи: „и занатских”

Члан 18.

После члана 171. бришу се називи чланова и чл. 171а и 171б.

Члан 18. Нацрта закона

На члан 18. Нацрта закона примедбу је поднела Привредна комора Србије захтевајући његово брисање.

Привредна комора Србије навела је да није образложено предложено брисање члана 171б. Такође, речено је да у Европи постоје земље у којима је прописан законски максимум и минимум износа посебне накнаде.

Будући да у извесном броју европских земаља закон непосредно одређује износ посебне накнаде (Пољска, Грчка, Данска) као и да постоји оправдана потреба да се наша ИТ индустрија и на тај начин заштити, сматрамо да је предложени приговор оправдан и да члан 171б не треба да буде брисан.

У вези са чланом 18. Нацрта закона (члан 171а важећег Закона), на округлом столу одржаном дана 25. новембра 2013. године у Заводу за интелектуалну својину, представник Уније послодаваца Србије је изложио критици решење према коме се укида члан 171а којим је био утврђен лимит на износ који аутори музичких дела, интерпретатори и произвођачи фонограма могу да наплате за јавно саопштавање музичких дела, интерпретација и фонограма. Поред тога, он је изнео и своје неслагање са предлогом да се поново уведе обавеза

за занатске радње да плаћају накнаду за јавно саопштавање музичких дела интерпретација и фонограма.

Предлагач сматра да критике Уније послодаваца у односу на члан 171а Нацрта закона нису оправдане и у том погледу упућује на образложење Нацрта закона где је детаљно и јасно објашњено који су то разлози због којих је неопходно да члан 171а буде избрисан.

Члан 19.

*У члану 181. став 1. после тачке 5. додаје се нова тачка б. која гласи:
„б) годишњем извештају о пословању и годишњем обрачуну накнада.”
Досадашње тач. б. и 7. постају тачке 7. и 8.*

Члан 19. Нацрта закона

Организација Сокој је дала приговор на члан 19. Нацрта закона. Оцењено је да је годишњи обрачун накнада интерни документ организације која остварује приватна права и да не би требало да буде доступан широкој јавности као што је то Нацртом предложено, стога је Сокој против предложене измене у члану 19. Нацрта закона и такође захтева да се организацији омогући да оптира да ли ће податке за јавност објавити на сајту или у медијима. Обе примедбе су прихваћене.

На члан 19. Нацрта примедбе је доставила и Организација ОФПС. Организација ОФПС је ставила приговор на предложену измену члана 181. став 1. У достављеном образложењу речено је да је “спорно” да се подаци о износивама наплаћених накнада, о класама расподеле, објављују у новинама. ОФПС сматра да то не треба да буде законска обавеза, већ израз слободне воље организације.

У том погледу су унете измене у члан 19. Нацрта закона.

Члан 20.

*У члану 184, став 1. мења се и гласи:
„Организација је дужна да носиоцима ауторског, односно сродних права, који су са њом закључили уговор из члана 153. овог закона и носиоцима ауторског и сродних права из члана 180. став 4. овог закона, до 30. јуна текуће године, у складу са планом расподеле, расподели сав приход прикупљен од корисника за предмете заштите коришћене у току претходне календарске године, изузев средстава одређених за покриће оправданих трошкова колективног остваривања ауторског и сродних права.”*

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Трошкови колективног остваривања су оправдани ако су разумни, настали у интересу носилаца права и ако су неопходни за колективно остваривање права.”

Досадашњи став 2. који је постао став 3. мења се и гласи:

„Изузетно, статутом организације може се изричито предвидети да се одређени део тих средстава издвоји у сврху развоја културе, као и за унапређење

пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације. Висина тако издвојених средстава не сме да буде већа од 10% нето прихода организације. Критеријуми за расподелу овако издвојених средстава се прописују планом расподеле, а одлуку о расподели ових средстава доноси скупштина организације.”

Члан 21.

Члан 20. Нацрта закона

На члан 20. Нацрта и предложене измене члана 184. став 1. Закона приговор су ставиле организације за колективно остваривање ауторског и сродних права: Сокој, ПИ и ОФПС, као и Унија дискографа Србије.

Организација Сокој је навела да ће предложене измене члана 184. Закона, којом се од организација тражи да прикупљене накнаде расподели до 30. јуна текуће године, угрозити извршавање међународних обавеза које споменута организација има према сродним организацијама из иностранства. Сокој је навео да су “рокови за обрачуне и рокови за исплате утврђени међународним уговорима између уговорних страна и да по правилу важе до краја године за претходну годину”. На потребу да се рок за расподелу продужи указала је и Унија дискографа Србије.

Организација ПИ је такође указала на тешку спроводивост у пракси предложених измена члана 184. Закона. Напоменуто је да члан 12. предлога *Директиве ЕУ о колективном остваривању ауторског и сродних права и мулти територијалном лиценцирању права на музичким делима за on line коришћење на унутрашњем тржишту* ово питање регулише другачије. Организација ПИ је навела да ће Република Србија, као земља која жели да се интегрише у Европску унију, бити у обавези да норму измени у складу са споменутом директивом.

Оцењено је да нема оправдања да се домаћим организацијама остави краћи рок за исплату накнада у односу на друге европске земље, као и да нема оправдања да се не остави могућност домаћим организацијама да у оправданим случајевима накнаду исплаћују и по протеклу прописаних рокова. Стога је из члана 20. Нацрта закона брисана одредница “до 30. јуна текуће године” и у складу са интересима носилаца ауторског и сродних права обавезан је менаџмент организације да прикупљене накнаде расподели “до 31. децембра текуће године”.

Узимајући у обзир и мишљење организације ПИ, предлагач је накнадно размотрио одредбу члана 12. став 1. споменутог предлога Директиве ЕУ која уређује област колективног остваривања ауторског и сродних права. Споменута одредба детаљније уређује следећа питања: до ког рока се мора расподелити и исплатити прикупљена накнада носиоцима права и на који начин се поступа са прикупљеним средствима која због објективних разлога нису могла да буду

распоређена носиоцима права. Имајући у виду споменуту одредбу, као и примедбе организација Сокој и ПИ, предлагач је поново формулисао одредбе члана 184. и унео измене у члан 20. Нацрта.

Организација ПИ је изнела више примедба на рачун предложене измене члана 181. став 2. Закона. Наведено је да само “чланови организације преко скупштине организације могу да одлучују о томе који трошкови су за њих оправдани, неопходни и корисни”. Другачије решење, по мишљењу организације ПИ, само јача улогу надзорног органа и представља недопуштено мешање државе у послове организација за колективно остваривање ауторског и сродних права. Организација ПИ је напоменула да је у припреми доношење нове европске директиве која ће уредити систем колективног остваривања ауторског и сродних права у земљама Европске уније а која предвиђа да ће финансирање пословања организације бити поверено само скупштини те да је предложена измена закона супротна тој одредби. Поред тога, организација ПИ је навела да је веома проблематично уношење одредбе по којој трошкови морају да буду “неопходни” за колективно остваривање ауторског и сродних права. Сличну примедбу имала је и организација ОФПС. И организација ПИ и организација ОФПС навеле су извесне примере зашто би предложена измена закона довела до проблема у пракси.

Организација ОФПС је примедбујући на члан 20. Нацрта закона оценила да су термини „оправдани трошкови“ искоришћени у предложеној одредби непрецизни јер није јасно ко ће да цени да ли су трошкови оправдани или не и шта се под оправданим трошком подразумева. Које ти трошкови треба да буду оправдани, да ли члановима организације за чији рачун организација ради или за неки државни орган?

Оцењено је да је оправдано прихватити приговор организација ПИ и ОФПС и из предложеног текста брисати одредницу “неопходни за колективно остваривање ауторског и сродних права”. Међутим, мишљења смо да није оправдано да се из предложеног текста бришу и друге две одреднице по којима трошкови организација морају да буду “разумни и настали у интересу носилаца ауторског и сродних права”. Сматрамо да образложење организације ПИ није прихватљиво у овом делу јер се не види шта би била алтернатива таквој законској одредби. Трошкови организација не смеју да буду “неразумни” или да настају у интересу било ког појединаца или интересне групе, осим носилаца права које организација заступа. Такође, мишљења смо да ни примедбе да се овом одредбом само јача улога надзорног органа, а против интереса носилаца права, не стоје. Предвиђена одредба је упућујућа норма за организацију, пре свега њену скупштину и њен надзорни орган, (али и друга релевантна тела унутар организације), да пажљивије и одлучније надзиру рад администрације колективне организације, колико троши и на шта троши приходе носилаца права. Реч је о изузетно важном питању које је чврсто повезано и са питањем легитимитета организације да обавља послове колективног остваривања ауторског и сродних права.

Организација добија дозволу за рад зато да би остваривала интересе својих чланова, пре свега, да би у њиховом интересу прикупљала накнаду од корисника

коју они сами не могу да прикупе, и да би је на најефикаснији и најправичнији начин расподелила. Ради остварења тог циља, а зарад што успешнијег и ефикаснијег рада организација, закон им признаје монопол у вршењу тих послова. То је у великој мери јединствена привилегија на сваком савременом, модерном тржишту, на којем важе закони тржишне утакмице и конкуренције. Аутори и носиоци сродних права немају могућност да бирају хоће ли своја права да повере једној или другој организацији, већ су по сили закона упућени само на једну која има дозволу за рад. Недостатак конкуренције значи и недостатак значајног корективног фактора који би приморао организације (које раде исту врсту посла) да се за своје чланство боре, поред осталог, и нижим трошковима рада. Држава, која је суштински одговорна за описани монопол, мора да има неопходне механизме да контролише меру и разлоге трошења новца чланова организација, управо у њиховом интересу. У приговорима које износе на овом месту, организације Сокој и ПИ *a priori* полазе од претпоставке да ће улога државе у контроли трошкова организација бити против интереса чланова, али не образлажу такав став. Предложена измена закона обавезујућа је и за надзорни орган, Завод за интелектуалну својину, исто колико и за организације. Предложена измена не значи да ће држава доносити одлуке о трошковима организација уместо скупштине, већ само да ће моћи да реагује онда када неспорно утврди да се добијена дозвола злоупотребљава, да се изиграва смисао колективног остваривања ауторског и сродних права и да администрација колективне организације не троши новац у интересу својих чланова. Такође напомињемо да ће ова одредба наћи своју примену не само у ситуацијама када администрација троши више него што је оправдано, већ и када нетачно или нејасно приказује своје трошкове. Из тих разлога оцењено је да не треба прихватити приговор организација ПИ и Сокој у овом делу.

У члану 187. став 2. после речи: „о називу” додају се речи: „свих коришћених”.

Члан 21. Нацрта закона

Унија дискографа Србије дала је примедбу на члан 21. Нацрта закона захтевајући да се предложена измене којима се мења члан 187. Закона додатно прошире, тако што ће се радио и тв емитери обавезати да од укупног годишњег времена емитовања ауторских дела и предмета сродних права емитују најмање 50% предмета заштите на српском језику и да се у члану 215. Закона предвиди казна за привредни преступ за емитере који се не би придржавали споменуте обавезе. Као пример УДС навео је да такво решење постоји у Француској, Португалији, Ирској и Холандији не наводећи конкретан пропис који такву одредбу садржи.

Захтев Уније дискографа Србије није прихваћен. Предмет овог закона није уређење пословања радио и ТВ емитера већ заштита права аутора и носилаца сродних права, стога, Законом о ауторском и сродним правима не могу се наметати обавезе емитерима у вези са њиховом програмском и уређивачком политиком.

Члан 22.

У члану 188. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Организација не може да измени статут или план расподеле ако о предлогу измена претходно не обавести надлежни орган у писаној форми, најмање 30 дана пре заказивања седнице скупштине на којој ће се расправљати о предлогу измена.“

Постојећи став 3. постаје став 4.

Члан 22. Нацрта закона

Организација ПИ изнела је примедбе на члан 22. Нацрта закона сматрајући да би усвајањем ове одредбе било повређено право на слободно удруживање и право на слободно изражавање без мешања јавне власти. Слобода удруживања изричито је гарантована чланом 55. Устава Републике Србије а члан 167. Закона одређује да је само Уставни суд надлежан да одлучује о сагласности општих аката организације са Уставом и законом. Такође и чланом 20. Закона о удружењима је прописано да само суд може да одлучује о ништавости општег акта удружења. Ова одредба, према оцени организације ПИ као и неке друге предложене одредбе из нацрта имају за циљ онемогућавање самосталног пословања организација и да би последица њихове примене била ограничавање или чак спречавање утицаја чланова организације на управљање организацијом. На члан 22. Нацрта закона примедбу је поднела и Организација ОФПС оцењујући да је предложена одредба штетна за носиоце права, рестриктивна, а у једном делу и неприменљива. Истакнуто је да је предложена одредба у нескладу са Законом о удружењима и затражено је брисање предложене одредбе.

Примедбе су прихваћене и предложена одредба је брисана из текста Нацрта закона.

Члан 23.

У члану 189. став 1. тачка 2. после речи: „ревизора“ додају се речи: „о годишњем извештају о пословању, годишњем обрачуну накнада и књиговодству“.

Члан 24.

У члану 190. после става 1. додају се нови ст. 2. и 3. који гласе:

„Годишњи извештај о пословању мора да садржи све одлучне чињенице о раду организације у протеклој години и да буде поткрепљен доказима који те чињенице потврђују.“

Годишњи обрачун накнада мора да буде сачињен у складу са планом расподеле организације, да садржи све одлучне чињенице о расподели убраних накнада у претходној обрачунској години, као и да буде поткрепљен доказима који те чињенице потврђују“.

Досадашњи ст. 2-3. постају ст. 3- 4.

Члан 24. Нацрта закона

Организација Сокој је изнела примедбу на члан 24. Нацрта закона оцењујући га као неприхватљив. На предложеној измену члана 190. Закона приговор је ставила и организација ПИ.

Сокој је навео да је предложена формулација, према којој годишњи извештај о раду и годишњи обрачун накнада морају да садрже “све одлучне чињенице” исувише широка и да на основу такве формулације, надзорни орган може заправо да тражи од организације било које податке, по својој слободној вољи. Додатни захтев, да организација уз то достави и доказе који те чињенице поткрепљују, за Сокој је неразуман и потпуно неприхватљив.

Организација ПИ је такође дала приговор на овако формулисану одредбу, суштински из истих разлога као и Сокој. Основна бојазан организације ПИ јесте да ће захтев за достављањем доказа који поткрепљују наводе из годишњег обрачуна накнада створити неоправдано високе трошкове за организацију те да ће те трошкове на крају морати да сносе носиоци права.

Примедбе организација Сокој и ПИ су прихваћене у делу у ком се тражи брисање одреднице да годишњи извештај о пословању мора да буде поткрепљен доказима који одређене тврдње доказују. Сматрамо да се тврдње изнете у извештају могу проверити и у непосредном надзору који надлежан орган спроводи у организацијама.

Такође, оцењено је да је примедба Сокоја према којој није јасно које чињенице улазе у годишњи обрачун накнада и годишњи извештај о раду такође оправдана те у том погледу наводимо да је предлагач додатно анализирао Предлог Директиве европског парламента и већа о колективном остваривању ауторског права и сродних права и о прекограничном (мултитериторијалном) лиценцирању права на музичким делима за њихово он-лине коришћење на унутрашњем тржишту. Имајући у виду примедбу и предлог Сокоја, као и европску праксу у овој области, предлагач је унео измене у предложени члан 24. Нацрта закона усвајајући предметне примедбе.

Члан 25.

У члану 201б став 2. брише се.

Члан 26.

Члан 201в мења се и гласи:

„Уз захтев за сагласност из члана 201а овог закона обавезно се подносе:

- 1) предлог тарифе накнада;*
- 2) образложење предлога тарифе накнада, а нарочито: образложење критеријума за одређивање накнаде и предложене висине накнаде, оцену подносиоца захтева о томе да ли је предложена висина накнаде у сразмери са значајем који за приходе корисника има искоришћавање предмета заштите, разлоге за одређивање најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите;*

3) наводи о току и резултатима преговора, ако су се водили преговори, као и образложење зашто није постигнут споразум о тарифи накнада;

4) доказ о уплати прописане административне таксе, која је приход буџета Републике Србије.”

Прилози из тач. 1 – 3. овог члана се подносе у два примерка.

Чланови 25. и 26. Нацрта закона

Телеком Србија затражио је брисање чланова 25. и 26. Нацрта закона. У оквиру захтева за брисање одредби чланова 25. и 26. Нацрта закона, Телеком је предложио измену члана 173. Закона и нови члан 174. којим би се на потпуно нови начин уредио начин утврђивања тарифе накнада. Предложено је да организације, без претходних преговора са корисницима одреде предлог Тарифе и да исти доставе заводу на сагласност. Даље је предложено је да се тако достављени предлог тарифе прослеђује Министарству надлежном за науку који га одобрава а да предлог тарифе министарству на сагласност доставља – Завод за интелектуалну својину. Даље је предложено да Завод, уз предлог тарифе, подноси и детаљно образложење предложене тарифе, мишљења релевантних корисника и репрезентативних удружења корисника, као и мишљење министарства културе. У предложеном члану Телеком даје и нову дефиницију репрезентативног удружења која се разликује од постојеће, законом прописане дефиниције репрезентативног удружења из члана 174. важећег Закона.

Предлог Телекома је одбијен из следећих разлога.

Основни начин утврђивања тарифе према важећем Закону јесте кроз преговоре између организације и репрезентативног удружења корисника. На то упућује и одредба члана 173. Закона. Међутим, “Телеком” у свом предлогу потпуно занмарује тај основни принцип доношења тарифе, кроз договор између носилаца права и кроисника, и акценат ставља на већу улогу државе.

Ауторско и сродна права су приватна права својине, стога и у случајевима када се та права колективно остварују, неопходно је обезбедити да носиоци тих права кроз непосредне преговоре са корисницима, односно репрезентативним удружењима корисника, дођу до споразума о тарифи и тек ако споразум изостане, оставити простор да државни орган процени да ли је тарифа формирана у складу са законом. Такво решење је већ прописано важећим законом а такав начин одређивања тарифе накнада је данас правило потврђено и кроз велики број законских решења у земљама Европе (на пример: Немачка, Швајцарска, Хрватска, Словенија, Румунија и др.).

Организација Сокој је изнела примедбу на члан 26. Нацрта закона.

Сокој сматра да је у новом члану 201в. нова тачка 2. сувишна. Одредбом члана 26. Нацрта закона, извршено је прецизирање прилога који морају да чине саставни део захтева за сагласност на предлог тарифе. Чланом 26. Нацрта закона предложено је да организација, уз захтев за давања сагласности на предлог тарифе, подноси и образложење предлога тарифе накнада, а нарочито: образложење критеријума за одређивање накнаде и предложене висине накнаде, оцену подносиоца захтева о томе да ли је предложена висина накнаде у сразмери са

значајем који за приходе корисника има искоришћавање предмета заштите, разлоге за одређивање најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите. Сокој је оценио да је тај захтев за достављањем образложења предлога тарифе и осталих ставки из тачке 2. сувишно.

Предлог Сокоја није прихваћен.

Оцењено је да је од велике важности за поступак који ће по подношењу захтева за давање сагласности да води надлежни орган, да уз предлог тарифе, организација достави и образложење предлога тарифе, а нарочито да образложи зашто се одлучила за одређени критеријум за одређивање накнаде, као и да објасни и образложи предложено висину накнаде. Уз образложење, организација ће бити дужна да достави и оцену подносиоца захтева о томе да ли је предложена висина накнаде у сразмери са значајем који за приходе корисника има искоришћавање предмета заштите, као и да достави образложење предложеног износа најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите. Наведено је важно и зато да би надлежни орган могао ефикасније да утврди да ли је организација приликом одређивања предлога тарифа поштовала сва начела за одређивање тарифе која су законом прописана. На овај начин олакшаће се и убрзати поступак давања сагласности на тарифу од стране надлежног органа а организације ће одговорније приступати утврђивању предлога тарифе након свеобухватне анализе и оцене стања. Ово ће, према очекивању предлагача, повећати одговорност организација приликом утврђивања Предлога тарифа.

Унија дискографа Србије и Организација ОФПС такође су изнеле примедбе на члан 26. Нацрта сматрајући да је у члану 201б став 1. тачка 2. непотребно наведено да се уз предлог тарифе достављају и разлози за одређивање најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите јер сам закон у члану 170 став 4. прописује да када се одређују накнаде применом процента на приход корисника организација одређује и минималне односно најниже износе накнада. Усвојена је аргументација подносилаца примедбе у вези са тим да је сувишно тражити од подносица захтева за сагласност да достави разлоге за одређивање најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите јер сам закон у члану 170. став 4. прописује да када се одређују накнаде применом процента на приход корисника организација одређује и минималне, односно најниже износе накнада, те је разлог за одређивање те накнаде у самом закону. Међутим, водећи се примедбама Уније дискографа Србије и организације ОФПС предлагач је предложено одредбу редефинисао тако да ће се уместо разлога за одређивање најниже накнаде, од подносиоца захтева за сагласност тражити да достави образложење предложеног износа најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите.

Члан 27.

После члана 204. додаје се нови члан 204а који гласи:

„204а

Тужбу због повреде ауторског или сродног права може да поднесе аутор, односно носилац ауторског права, интерпретатор, произвођач фонограма, произвођач видеограма, произвођач емисије, произвођач базе података, стицалац искључивих и неискључивих ауторских или сродноправних овлашћења, као и организација за колективно остваривање ауторског и сродних права.

Стицалац искључивих и неискључивих овлашћења на ауторско и сродна права може да поднесе тужбу због повреде ауторског или сродног права у обиму у коме је на основу закона или уговора стекао право на искоришћавање, уколико другачије није предвиђено уговором о уступању права.”

Члан 27. Нацрта закона

Адвокат С. Гавриловић изнео је примедбу на одредбу члана 27. Нацрта и новину у погледу тога да и носиоци неискључивих овлашћења имају право на тужбу. Према судској пракси, како је навео, носиоци неискључивих права готово редовно су се позивали на одредбе прописа о трговини које уређују облике нелојалне конкуренције, што према речима адвоката Гавриловића значи да нису лишени начелног основа за судску заштиту. Примедба је одбијена.

Одредбама члана 27. Нацрта текст домаћег прописа усклађује се са одредбама члана члана 4. Директиве 2004/48/ЕУ које експлицитно захтевају да и носиоци искључивих и неискључивих овлашћења имају право на тужбу. Предложеном одредбом члана 27. Нацрта јасно је назначено да стицалац искључивих и неискључивих овлашћења на ауторско и сродна права може да поднесе тужбу због повреде ауторског или сродног права у обиму у коме је на основу закона или уговора стекао право на искоришћавање, уколико другачије није предвиђено уговором о уступању права.

Члан 28.

У члану 205. став 1. мења се и гласи:

„У случају повреде ауторског или сродног права тужилац може тужбом да захтева:

- 1) утврђење постојања повреде права;*
- 2) забрану радњи којима се повређује право или радњи које представљају озбиљну претњу да ће право бити повређено, као и забрану понављања таквих или сличних радњи под претњом новчане казне;*
- 3) накнаду имовинске штете због повреде права и оправданих трошкова поступка;*
- 4) искључење из промета, одузимање или уништење, или преиначење без било какве накнаде, предмета којима је извршена повреда права, који су настали или стечени повредом права, укључујући и примерке предмета заштите, њихове амбалаже, матрице, негативе и слично;*
- 5) забрану отуђења, одузимање или уништење, искључење из промета, без било какве накнаде, алата и опреме уз помоћ којих су произведени предмети којима је извршена повреда права, као и материјала и предмета (прибор, алат) који су претежно употребљени у стварању предмета којима се повређује право;*
- б) објављивање пресуде о трошку туженог;*

7) давање података о трећим лицима која су учествовала у повреди права.”

У досадашњем ставу 3. речи: “Одредба става 1. тачка 3.” замењују се речима: “Одредба става 1. тачка 4.”

После става 4. додају се нови ст. 5, 6. и 7. који гласе:

„При разматрању тужбених захтева из става 1. тач. 4. и 5. овог члана, суд узима у обзир сразмеру између озбиљности повреде права и тражених мера, као и интересе трећих лица.

Суд ће, у границама тужбеног захтева из става 1. тачка 6. овог члана, одлучити у ком средству јавног саопштавања ће бити објављена пресуда. Ако суд одлучи да се објави само део пресуде, одредиће у границама тужбеног захтева да се објави изрека и према потреби онај део пресуде из ког је видљиво о каквој се повреди ради и ко је извршио повреду.

Лице које повреди право одговара за штету по општим прописима о накнади штете.”

Члан 28. Нацрта закона

“Центар за развој фотографије” и Андреја Чивтелић, дипломирани правник, изнели су примедбу на члан 28. Нацрта у којем се каже: “Лице које повреди право одговара за штету по општим прописима о накнади штете”. Према мишљењу представника центра за развој фотографије оваква измена довела би до немогућности аутора да на суду оствари право на накнаду нематеријалне штете у случају повреде моралних права аутора и интерпретатора, с обзиром да општи пропис на који предложена одредба упућује (Закон о облигационим односима) уопште не познаје накнаду нематеријалне штете у случају повреде моралних права аутора већ се та накнада може тражити само за претрпљене физичке болове, за претрпљену душевну бол, повреде угледа, части и слободе или права личности и смрти блиског лица (чл. 200.ст.1. ЗОО). Предлагачи су затражили брисање те одредбе из Нацрта, сматрајући да се оваквом формулацијом онемогућава наплата накнаде штете за нематеријалну штету у случају повреде моралних права аутора, јер је Закон о ауторском и сродним правима *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима, који и не регулише питање накнаде нематеријалне штете у случају повреде моралних права аутора и интерпретатора, а то би могло да створи значајне проблеме у судској пракси.

Примедба је прихваћена и предложена одредба је брисана из Нацрта.

На члан 28. Нацрта примедбу је поднео и адвокат др Гавриловић М. Слободан. Он је навео да није добро решење ако се из првог става избаци реч „нарочито“ као што је предложено Нацртом закона и затражио да се у првом ставу члана 205. Закона обавезно врати постојеће решење, односно речи „може тужбом да захтева нарочито.“ Описани предлог образложио је тиме што реч “нарочито” наводи на закључак да тужбени захтеви који су као могући набројани законом, нису наведени по принципу исцрпљујуће листе. Такође, ако би се избрисала реч „нарочито“, у пракси би суд могао да квалификује да спорови у којима је тужбени захтев исплата ауторског хонорара или повраћај стеченог без основа, или захтев за

раскид уговора и слично не спадају у ауторске спорове. Такође је тражено и да се уместо „утврђење постојања повреде права“ врати старо/важеће решење из закона односно „утврђење повреде права“.

Наведене примедбе су прихваћене у целости из разлога наведених у образложењу примедби и предлога за измену.

Члан 29.

У члану 206. после речи „имовинске штете“, додају се заграде и речи: „(из чл. 205. ст. 1. тач. 3. овог закона)“.

Члан 32.

После члана 210. додају се нови чл. 210а и 210б који гласе:

„ Члан 210а

Када је привремена мера одређена пре покретања парничног или другог поступка, тужба, односно предлог за покретање другог поступка ради оправдања мере мора се поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере.

Ако тужба не буде поднета у року из става 1. овог члана, односно ако не буде покренут други поступак ради оправдања привремене мере, суд ће на предлог лица против кога је привремена мера одређена обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако је привремена мера одређена без изјашњења противне странке у случају из члана 210. став 6. овог закона, суд ће омогућити противној странци, на њен предлог, да се изјасни о привременој мери, након чега може обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако поступак буде обустављен и спроведене радње буду укинуте или ако суд утврди да повреда права није учињена или да није постојала озбиљна претња да ће право бити повређено, лице против кога је одређена привремена мере има право на накнаду штете која му је нанета привременом мером.

Суд може условити одређивање привремене мере полагањем одговарајућег износа као средства обезбеђења у случају штете из става 4. овог члана.

Члан 210б

Када се једна странка у парничном поступку позива на доказ довољан да подржи њене наводе и тврдње, а који се налази у поседу друге странке, или под њеном контролом, суд ће другу странку позвати да достави поменути доказ, под условом да поверљиве информације буду заштићене.

Под условима из става 1. овог члана, у случају да је право повређено обављањем привредне делатности, суд ће, на предлог једне странке у поступку, позвати другу странку да достави банкарске, финансијске и пословне документе који се налазе у њеном поседу, или под њеном контролом, под условом да поверљиве информације буду заштићене.“

Члан 30.

У члану 207. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Тужба због повреде ауторског или сродног права може се поднети у року од три године од дана сазнања за повреду и учиниоца, али не после истека рока од пет година од дана учињене повреде или од дана последње учињене повреде када се повреда врши континуирано.

На поступак по тужби из става 2. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује парнични поступак.”

Члан 30. Нацрта закона

“Удружење књижевника Србије”, адвокат Лазих Горица која заступа “Курир ИНФО”, затим “Политика”, “Инсајдер тим” доо, компанија “Новости”, “Наше новине”, “BETA Press” и тако даље, затражили су измену и допуну члана 30. Нацрта закона захтевајући краће рокове за подношење тужбе због повреде ауторског или сродног права. Њихов предлог је да ти рокови буду 6 месеци од дана сазнања за повреду и учиниоца, односно једна година од дана последње учињене повреде. Разлог за то, по њиховим речима, лежи у претпоставци да су краћи рокови делотворнији и за аутора и за штетника.

Примедба је одбијена.

Рокови за подношење тужбе због повреде ауторског или сродног права, предложени у члану 30. Нацрта закона су општи рокови застарелости прописани Законом о облигационим односима.

Међутим, предлагач је у току јавне расправе утврдио да је наведена одредба сувишна у Закону о ауторском и сродним правима. Закон о ауторском и сродним правима је *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима а предложеним изменама члана 30. Нацрта закона прописан је исти рок као у Закону о облигационим односима. Такође је утврђено да је и одредаба члана 30. став 2. Закона сувишна јер је иста одредба већ предложена у члану 37. Нацрта закона. Из напред наведених разлога члан 30. Нацрта закона је брисан.

Члан 31.

Члан 210. мења се и гласи:

„На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено, или да ће бити повређено, суд може одредити привремену меру:

1) одузимања или искључења из промета предмета којим се врши повреда;

2) одузимања или забране отуђења средстава за производњу тих предмета (прибора и алата) претежно употребљених у стварању предмета којима се повређује право;

3) забране предузимања радњи којима се врши повреда права или које представљају озбиљну претњу да ће право бити повређено.

Привремена мера из става 1. тачка 3. овог члана може под истим условима да се одреди и против посредника чије услуге је користило треће лице које вређа ауторско или сродно право.

На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено или да ће бити повређено обављањем привредне делатности и које учини вероватним постојање околности које би осујетиле накнаду штете, суд може поред привремених мера из става 1. овог члана, одредити и привремену меру:

- 1) забране располагања покретним стварима или одузимање тих ствари;
- 2) забране отуђења или оптерећења непокретности или стварних права на непокретности уписаних у јавну књигу, уз упис те забране у јавну књигу;
- 3) забране исплате новчаних средстава са рачуна лица против кога је привремена мера одређена.

Ради одређивања привремене мере из става 3. овог члана суд може да наложи достављање банкарских, финансијских, пословних или других битних докумената и података или да наложи да се омогући приступ тим документима и подацима.

Лице коме је издата забрана или налог из става 1 - 3. овог члана које не поступи по забрани, односно налогу, казниће се у складу са одговарајућим одредбама закона којим се уређује поступак извршења и обезбеђења.

Суд може да одреди привремену меру одмах по пријему предлога за одређивање привремене мере и без претходног изјашњења противне странке, а нарочито ако постоји опасност да због одлагања предлагач претрпи ненадокнадиву штету.

Решење којим је одређена привремена мера, у случају из става 1 – 3. овог члана, доставиће се странкама у поступку без одлагања, а најкасније по спровођењу мере.”

Члан 32.

После члана 210. додају се нови чл. 210а и 210б који гласе:

„ Члан 210а

Када је привремена мера одређена пре покретања парничног или другог поступка, тужба, односно предлог за покретање другог поступка ради оправдања мере мора се поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере.

Ако тужба не буде поднета у року из става 1. овог члана, односно ако не буде покренут други поступак ради оправдања привремене мере, суд ће на предлог лица против кога је привремена мера одређена обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако је привремена мера одређена без изјашњења противне странке у случају из члана 210. став б. овог закона, суд ће омогућити противној странци, на њен предлог, да се изјасни о привременој мери, након чега може обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако поступак буде обустављен и спроведене радње буду укинуге или ако суд утврди да повреда права није учињена или да није постојала озбиљна претња да ће право бити повређено, лице против кога је одређена привремена мера има право на накнаду штете која му је нанета привременом мером.

Суд може условити одређивање привремене мере полагањем одговарајућег износа као средства обезбеђења у случају штете из става 4. овог члана.

Члан 210б

Када се једна странка у парничном поступку позива на доказ довољан да подржи њене наводе и тврдње, а који се налази у поседу друге странке, или под њеном контролом, суд ће другу странку позвати да достави поменути доказ, под условом да поверљиве информације буду заштићене.

Под условима из става 1. овог члана, у случају да је право повређено обављањем привредне делатности, суд ће, на предлог једне странке у поступку, позвати другу странку да достави банкарске, финансијске и пословне документе који се налазе у њеном поседу, или под њеном контролом, под условом да поверљиве информације буду заштићене.“

Члан 33.

У члану 211. став 1. мења се и гласи:

„На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено, или да ће бити повређено, суд може у току, као и пре покретања парнице, одредити обезбеђење доказа, под условом да поверљиве информације буду заштићене.“

Досадашњи став 2. брише се и додају се нови ст. 2. и 3:

„Обезбеђењем доказа у смислу овог закона сматра се:

1) узимање детаљног описа производа насталих или прибављених повредом права, са или без узимања узорка;

2) одузимање производа насталих или стечених повредом права и материјала и предмета (прибор, алат) претежно употребљених у стварању производа којима се повређује право.

Када је обезбеђење доказа одређено пре покретања парничног поступка тужба се мора поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању обезбеђења.“

Досадашњи ст. 3. постаје став 4.

Члан 34.

Члан 212. мења се и гласи:

„Суд може одредити обезбеђење доказа одмах по пријему предлога за обезбеђење доказа и без изјашњења лица од кога се докази прибављају, а нарочито ако постоји опасност да због одлагања предлагач претрпи ненадокнадиву штету, или ако постоји очигледан ризик да ће доказ бити уништен.

Решење којим је одређено обезбеђење доказа, у случају из става 1. овог члана, доставиће се странкама у поступку без одлагања, а најкасније по спровођењу мере обезбеђења доказа.

Ако тужба не буде поднета у року из члана 211. став 3. овог закона суд ће на предлог лица од кога се докази прибављају обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако је обезбеђење доказа одређено без изјашњења лица од кога се докази прибављају суд ће омогућити том лицу, на његов предлог, да се изјасни о решењу о обезбеђењу доказа, након чега може обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако поступак буде обустављен и спроведене радње буду укинуте, или ако суд утврди да повреда права није учињена, или да није постојала озбиљна претња да ће право бити повређено, лице од кога су докази прибављени има право на накнаду штете која му је нанета обезбеђењем доказа.

Суд може условити одређивање обезбеђења доказа полагањем одговарајућег новчаног износа као средства обезбеђења у случају настанка штете из става 5. овог члана

Члан 35.

После члана 212. додаје се нови члан 212а који гласи:

„212а

На захтев лица против кога је покренут поступак због повреде ауторског или сродног права или поступак за одређивање привремене мере, односно за обезбеђење доказа, суд може да одреди полагање одговарајућег новчаног износа као средства обезбеђења у случају да се покаже да је захтев био неоснован, на терет подносиоца захтева.”

Члан 35. Нацрта закона

“Центар за развој фотографије” и Андреја Чивтелић, дипл.правник, поднели су примедбу на члан 35. Нацрта закона сматрајући да је одредба новог члана 215а преширока и да отежава заштиту права аутора.

Одредбом се прописује следеће:

„На захтев лица против кога је покренут поступак због повреде ауторског или сродног права или поступак за одређивање привремене мере, односно за обезбеђење доказа, суд може да одреди полагање одговарајућег новчаног износа као средства обезбеђења у случају да се покаже да је захтев био неоснован, на терет подносиоца захтева.”

По мишљењу подносиоца приговора цитирана одредба је прешироко формулисана у односу на *Директиву 2004/48/ЕС Европског парламента и Савета од 29. априла 2004. године о заштити права интелектуалне својине* која је и разлог за измену у овом делу закона. У пракси би довела до немогућности аутора да покрене поступак јер нема довољно новца који би требао да депонује.

Оцењено је да је примедба основана, те је из разлога наведених у примедбама подносиоца одредба члана 35. Нацрта закона усаглашена у складу са одредбама предметне Директиве и достављеним примедбама.

Члан 36.

У члану 213. став 1. мења се и гласи:

„Суд може да нареди лицу које је извршило повреду ауторског или сродног права да пружи информације о трећим лицима која су учествовала у повреди ауторског или сродног права и о њиховим дистрибутивним каналима, или да преда документе који су у вези са повредом права.

После става 1. додају се нови ст. 2. и 3. који гласе:

„Достављање информација из става 1. овог члана суд може наредити и другом лицу:

1) код кога је пронађена роба која се налази у промету и којом се повређује ауторско или сродно право;

2) које пружа услуге у промету којима се повређује ауторско или сродно право;

3) за које је утврђено да у обављању привредне делатности пружа услуге које се користе у активностима којима се повређује ауторско или сродно право;

4) које је од стране лица из тач. 1, 2. или 3. овог става наведено као лице укључено у производњу или дистрибуцију роба или пружање услуга којима се повређује ауторско или сродно право.

Под информацијама из става 1. овог члана сматрају се нарочито:

1) подаци о произвођачима, дистрибутерима, добављачима и другим лицима која су претходно била укључена у производњу или дистрибуцију робе или пружање услуга, као и о продајцима којима је роба намењена;

2) подаци о количинама произведене, испоручене или наручене робе или услуга, као и ценама оствареним за такву робу или услуге.”

Досадашњи став 2. постаје став 4. и мења се и гласи:

„Ако лица из става 1. и 2. овог члана из неоправданих разлога не поступи по налогу суда и не доставе тражене информације одговараће за штету која на тај начин настане.

После става 2. који је постао став 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„Одредбе овог члана не искључују:

1) право да се лицу чије је право повређено пруже потпуније информације;

2) коришћење у грађанским и кривичним поступцима информација достављених у складу са овим чланом;

3) право да се одбије давање информација којим би се признало учешће у повреди права или учешће ближе родбине у повреди права;

4) примену одредаба о одговорности за злоупотребу добијених информација и одредаба којима се уређује заштита података о личности.

Члан 37.

После члана 214. додаје се нови члан 214а који гласи:

„Члан 214а

1) *На поступак по тужби, предлогу за одређивање привремене мере и предлогу за обезбеђење доказа примењују се одговарајуће одредбе закона којим се уређује парнични поступак и закона којим се уређује поступак извршења и обезбеђења.*

2) *На питања у вези са накнадом штете примењују се одговарајуће одредбе закона којим се уређује парнични поступак и закона којим се уређује поступак извршења и обезбеђења.”*

Члан 37. Нацрта закона

Судија Врховног касационог суда, Јелена Боровац, предложила је да се у текст овог члана унесе измена према којој се спорови из ауторског и сродних права не би сматрали споровима мале вредности.

Значај спорова из ове области је такав да они не би требало да се решавају сумарно, као и да је оправдано да се омогући улагање жалбе на пресуду и због погрешног и непотпуно утврђеног чињеничног стања. У општој парници цензус за спор мале вредности је динарска противвредност од 3.000 евра, а у привредним споровима је 30.000 евра, што би значило да би многи од ових спорова због високог цензуса били решавани по правилима за спорове мале вредности.

Такође, судија Боровац је предложила да се у текст Закона унесе одредба према којој је “ревизија увек дозвољена у споровима због повреде ауторског и сродних права када се не односе на имовинско-правни захтев”. Судија Боровац сматра да се мора направити разлика између спорова који се воде због повреде ауторског или сродних права и спорова који за предмет имају исплату одређеног потраживања по основу коришћења ауторског дела или предмета сродних права. У овом потоњем случају не би било оправдано увек дозволити ревизију пресуде већ би право на ревизију зависило од вредности побијаног дела. Међутим, по њеном мишљењу нужно је да ревизија буде дозвољена без обзира на вредност спора у споровима који се односе на случајеве повреде ауторског и сродних права (заштита самог права).

Предлагач сматра да су примедбе судије Боровац оправдане, те је у текст Нацрта закона унео адекватне измене.

Члан 38.

У члану 215. став 1. тачка 7. мења се и гласи:

„7) организацији не достави или не достави у прописаном року, податке о називу свих коришћених предмета заштите, учесталости и обиму искоришћавања, као и о другим околностима које су релевантне за обрачун и расподелу накнаде која се према тарифи плаћа (чл. 39. став 7. и 187. ст. 2, 3, 4. и 5);”

У ставу 1. на крају тачке 8. тачка се замењује тачком и запетом и додаје нова тачка 9. која гласи:

„9) не расподели носиоцима ауторског, односно сродних права, који су са њом закључили уговор из члана 153. овог закона и носиоцима ауторског и сродних права из члана 180. став 4. овог закона, до 30. јуна текуће године, у складу са планом расподеле, сав приход прикупљен од корисника за предмете заштите коришћене у току претходне календарске године, изузев средстава одређених за покриће оправданих трошкова колективног остваривања ауторског и сродних права (чл. 184. став 1).”

Јавна расправа: Организација Сокој сматра да нову одредбу у члану 215. Закона, која уводи прекршајну одговорност организације, треба брисати јер многе пословне околности, без кривице организације, могу да доведу до овако дефинисаног преступа за који ће казну платити носиоци права. Унија дискографа Србије и Организација ОФПС су такође поднели приговор на решење да се као задњи рок за расподелу убрране накнаде прописује 30. јун текуће године, као и да би прописивањем привредног преступа и евентуалним кажњавањем организације били оштећени и носиоци права који нису одговорни за пропуст. Такође, по речима Уније дискографа и ОФПС-а, проблем може да настане и због тога што пријаву за привредни преступ може свако да поднесе без било каквих доказа и у ситуацији када организација није извршила повреду права. Рок у коме су организације дужне да расподеле накнаду убрану у претходној календарској години је померен са 30 јун на 31. децембар текуће године, што се одразило и на одредбу члана 38. Нацрта. Републичка радиодифузна агенција поднела је приговор (предлагач обавештен телефонским путем, а Завод за интелектуалну својину је тај приговор примио путем мејла 29.11.2013. године), сматрајући да је неопходно да се уведу санкције за емитере који не воде електронску евиденцију ауторских дела и предмета сродних права.

Не прихватају се примедбе Сокој-а и Уније дискографа Србије, јер је обавеза расподеле убраних накнада кључна је обавеза сваке организације за колективно остваривање ауторског и сродних права и главни разлог њеног оснивања и рада. Кроз законито, ефикасно и потпуно испуњење те обавезе, организација испуњава своју друштвену улогу и омогућава својим члановима да остваре своја Уставом и Законом загарантована права, која другачије не би могли да остваре.

Прихвата се предлог за санкционисање непоштовање основне обавезе колективне организације – обавезе да законито, правично и ефикасно расподелу накнаде које је у интересу својих чланова прикупила од корисника, и то ће, по мишљењу предлагача, ојачати одговорност руководећих тела организације, као и контролу од стране чланова организације.

Прихвата се и предлог за санкционисање емитера који не воде електронску евиденцију у складу са чланом 201д Закона. Та санкција је предвиђена у члану 215. важећег Закона као привредни преступ. Без могућности санкције која би се изрицала према несавесним емитерима, не би било могуће ефикасно спровести обавезу вођења електронске евиденције ауторских дела и предмета сродних права.

Члан 39.

У члану 217. став 1, на крају тачке 7. тачка се замењује тачком и запетом и додају нове тачке 8. и 9. које гласе:

„8) не достави надлежном органу у прописаном року, годишњи извештај о пословању, годишњи обрачун накнада и извештај овлашћеног ревизора (чл. 188. став 2. тачка 1);

9) не усвоји, односно не прибави у прописаном року, годишње извештаје органа управљања и надзорних органа о износу наплаћених накнада, њиховој расподели, пословању организације, извештај овлашћеног ревизора и предлог финансијског плана организације за наредну годину који укључује план трошкова пословања организације (чл. 189. став 1. тач. 1, 2. и 3).”

Члан 40.

У самосталном члану 11. Закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, број 119/12) став 2. брише се.

Члан 41.

У самосталном члану 12. Закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, број 119/12) став 3. брише се.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 42.

Одредба члана 9. став 3. овог закона (чл. 147. ст. 2. и 3.), примењује се на фонограме и на њима снимљене интерпретације чије трајање права није истекло до дана ступања на снагу овог закона, као и на фонограме и на њима снимљене интерпретације који настану након ступања на снагу овог закона.

Члан 43.

Чланови 122а, 122б и 122в овог закона примењују се на интерпретације које су забележене на фонограм, као и на фонограме код којих право интерпретатора, односно произвођача фонограма није истекло до дана ступања на снагу овог закона, као и на интерпретације и фонограме који настану након ступања на снагу овог закона.

Члан 44.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2014. године.

Примедбе и сугестије на одредбе важећег Закона које нису биле обухваћене текстом Нацрта закона на јавној расправи

У односу на члан 2. важећег Закона: Удружење књижевника Србије, адвокат Лазих Горица која заступа “Куир ИНФО”, затим „Политика”, „Инсајдер тим” доо, компанија „Новости”, „Наше новине”, „БЕТА Press” и тако даље затражили су измену и допуну члана 2. став 2. важећег Закона у циљу јаснијих дефиниција како би се „у највећој могућој мери избегла различита тумачења и злоупотреба права која у знатној мери угрожавају и права медија”, па да се после речи: „нарочито”, додају речи: „ако испуњавају услове из става 1. овог члана”, да би се нагласила улога оригиналности као квалитета без ког ауторско дело не може да постоји. У образложењу свог предлога предлагачи наводе да многе творевине које су набројане у члану 2. важећег Закона као пример ауторских дела (предавања, говори, скице, макете, фотографије), не морају то и да буду, јер им недостаје оригиналност.

Предлог није прихваћен члан 2. став 1. важећег Закона прописује да је ауторско дело оригинална, духовна творевина аутора, па је оригиналност дела једна од карактеристика без које оно не може бити окарактерисано и заштићено као ауторско. Одређење дато чланом 2. став 2. важећег Закона предвиђа шта се нарочито сматра ауторским делом (а то значи: оригиналном духовном творевином аутора), па је сувишно додавање одреднице - услова који је већ садржан у дефиницији ауторског дела из става 1. истог члана.

У односу на члан 29. важећег Закона: Удружење кабловских оператера – „ПУКОС”, „СББ” и „Телеком” предлажу измене одредбе члана 29. важећег Закона тако што би се после става 2. додала нови ст. 4 - 6. који гласе:

„Накнада се утврђује у проценту од прихода дистрибуције медијских садржаја. Укупни проценат надокнаде у збиру појединачних процената не може да износи више од 3%.

Преговори о тарифи се воде између најстарије организације или две или више организација и репрезентативног удружења корисника, на начин утврђен законом.

Организације расподељују износ накнаде наплаћене накнаде сходно међусобном договору а уколико не постигну договор, износ накнаде се распоређује у процентима које утврди Завод за интелектуалну својину.“

„ПУКОС” указује да би се тако решили проблеми неизвесности, односно немогућности оператера да предвиде колики ће бити трошак који мора на годишњем нивоу да плати носиоцима права, односно њиховим организацијама, па би оператери могли да планирају своје месечне, годишње или вишегодишње трошкове у јасно дефинисаном проценту, плаћали би на једном месту, избегло би се ценкање у појединачним преговорима, а аутори би остварили накнаду која им припада. „СББ” и „Телеком” указују да су новчани износи које тренутно та привредна друштва плаћају носоцима ауторског и сродних права „астрономски”, а да је извесно да закон оставља могућност и другим ауторима да се организују кроз

удружења како би колективно остваривали своја права, те је оправдано претпоставити да ће се трошак оператора на име накнаде за коришћење ауторских дела још повећавати. У таквим тржишним условима кабловски оператор нема могућности да унапред пројектује планирани годишњи трошак што га доводи у веома тежак положај. Усвајањем предлога би обезбедило да кабловски оператори плаћају накнаду на основу једне тарифе, да се убрана наканда дели између свих носилаца права (аутори и носиоци сродних права) којима по закону припада право на накнаду за кабловско реемитовање и да се Затражено законом пропише укупан износ накнаде коју би оператор требало да плати за коришћење свих предмета заштите.

Предлог није прихваћен јер би значио ограничење ауторске накнаде, као и накнаде за носиоце сродних права, јер није у складу са Уставом Републике Србије, међународним уговорима које је Република Србија ратификовала, па ни са правним тековинама Европске уније. Уставна заштита права својине (конкретно, право интелектуалне својине) дозвољава њено одузимање или ограничење само у јавном интересу и уз накнаду која не може бити нижа од тржишне, а предлог сугерише њено ограничење (3%) без истовременог образложења постојања јавног интереса за такво ограничење права аутора и носилаца сродних права, нити образложења у чему је правичност обештећење које би аутори и носиоци сродних права у том случају добили. Предлагач закона не сагледава јавни интерес пројектован кроз остварење одређеног друштвено корисног циља који има дубљи значај, стратешки важан за друштво у целин или неке његове знатне делове чије постојање би оправдало истовремено жртвовање очигледног интереса аутора и носилаца сродних права, да на тржишту, кроз преговоре са корисницима, у условима тржишне утакмице, као и сви други имаоци апсолутних права, утврде колико вреди коришћење (у конкретном случају реемитовање) њихових ауторских дела и предмета сродних права. који су део уставом уређеног економског уређења у Републици Србији које почива на тржишној привреди, отвореном и слободном тржишту, слободи предузетништва, самосталности привредних субјеката и равноправности приватне и других облика својине. Предлог за ограничење накнаде од 3% за реемитовање ауторских дела и предмета сродних права би довело у неједнак правни положај на тржишту и друге кориснике ауторских дела (емитери, угоститељи, трговци и др.) који на тржишту искоришћавају музичка дела, интерпретације и фонограме и плаћају накнаду око које се договоре са носиоцима права. Такво ограничење би било и у супротности за уставном забраном да закони и други општи акти донети у Републици Србији буду у супротности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права, из разлога што:

- члан 75. Споразум о стабилизацији и придруживању предвиђа да ће Република Србија “предузети све неопходне мере како би најкасније 5 година од ступања на снагу овог Споразума обезбедила ниво заштите интелектуалне, индустријске и комерцијалне својине који је сличан нивоу који постоји у Заједници укључујући и делотворна средства за спровођење тих права”;

- Анекс VII Споразума о стабилизацији и придруживању, чији је наслов “Права интелектуалне, индустријске и комерцијалне својине”, прописује да стране

“потврђују значај који придају обавезама које произлазе из следећих мултилатералних конвенција”, где су, поред осталих, наведене: Бернска конвенција о заштити књижевних и уметничких дела, Међународна конвенција о заштити уметника извођача, произвођача фонограма и установа за радио-дифузију, (Римска конвенција) WIPO уговор о ауторском праву и WIPO уговор о интерпретацијама и фонограмима. *WIPO Уговор о ауторском праву* предвиђа да “аутори књижевних и уметничких дела имају искључиво право да дозволе било какво саопштавање јавности својих дела” (Члан 8). Такође, члан 1, став (2) Уговора предвиђа да “ниједна одредба овог Уговора не дерогира постојеће обавезе које уговорне стране имају једна према другој на основу Бернске конвенције”. Предлог да се накнада за кабловско реемитовање ограничи на 3% од прихода кабловских оператера је у супротности са чланом 11бис Бернске конвенције који предвиђа да ће државе чланице утврдити услове под којима ће аутори остваривати своје право на накнаду за јавно саопштавање с тим да “оне ни у ком случају не смеју повредити морално право аутора ни његово право на правичну накнаду коју ће, у недостатку споразума, утврдити надлежни орган”. Из цитиране норме произлази да се накнада за јавно саопштавање (где спада и кабловско реемитовање) одређује споразумно, између аутора и корисника ауторских дела, а тек ако споразум не буде постигнут, накнада ће бити одређена од стране надлежног органа. Накнада у сваком случају не сме да буде утврђена законом. Споменути предлог ограничења накнаде за кабловско реемитовање није у складу ни са чланом 13. ТРИПС споразума који предвиђа да ће “чланице свести ограничења и изузетке од ексклузивних права на извесне специјалне случајеве који нису у супротности са нормалним искоришћавањем дела и који неразумно не вређају легитимне интересе титулара права.”. Права аутора могу да буду ограничена, кроз институт *ограничења и изузетака* од ауторског права, али то такође мора да буде прописано у складу са међународно преузетим обавезама. На пример, ауторско дело се може умножавати и јавно саопштавати без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде, ако је то потребно ради вођења судског поступка. Ту је јасан општи интерес, који је претежан у односу на интерес аутора. Искључиво право аутора да дозволи или забрани умножавање свог ауторског дела, не сме да буде препрека остварењу једног ширег и важнијег друштвеног интереса, а то је несметано вођење судских поступака. С друге стране, у случају ограничења ауторског права у корист кабловских оператера, ограничило би се приватно право једне друштвене групе - аутора и носилаца ауторског права, у корист приватног права друге друштвене групе – кабловских оператера, па би такво ограничење било у супротности са нормалним искоришћавањем ауторског дела.

У односу на члан 30. важећег Закона: Предлагач у току јавне расправе уочио потребу да се, ради усклађивања са одредбом члана 3. тачка 3. Директиве 2001/29, члан 30. важећег Закона допуни додавањем новог става који ће предвидети да право аутора није исцрпљено, као у случају физичких копија, када аутор да сагласност да се његово дело учини доступним јавности на интерактиван начин.

Исцрпљење права интелектуалне својине настаје када примерак ауторског дела буде стављен у промет, и то вољом аутора или носиоца права. Да не би дошло до сукоба права својине (нпр. купца књиге) и права интелектуалне својине,

претпоставља се да аутор не може да спречи законитог власника примерка дела да тај примерак дела препрода. Ауторово право је исцрпљено првом продајом примерка дела. У дигиталном свету, међутим, нема примерака дела каква постоје у реалном свету, нема физичких копија дела, само дигиталних. Пример за то су услуге даунлодовања дигиталне музике или дигиталних филмова. Лице које легално даунлодује музику или филмове са одређених сајтова долази до својих копија које нису у физичком облику, већ дигиталном. Ако би се на такав случај применило правило о исцрпљивању права такво лице би могло даље да препродаје дигиталне копије ауторских дела, што није добро решење јер би драматично угрозило интресе носилаца ауторског и сродних права. Из тог разлога Директива предвиђа да право аутора није исцрпљено, као у случају физичких копија, када аутор да сагласност да се његово дело учини доступним јавности на интерактиван начин.

У односу на члан 41. важећег Закона: Удружење књижевника Србије, адвокат Лазић Горица која заступа “Курир ИНФО”, затим “Политика”, “Инсајдер тим” доо, компанија “Новости”, “Наше новине”, “BETA Press”, Aria alto d.o., Aria Biblo d.o.o, Aria Mare d.o.o и други, затражили су измену и допуну члана 41. Закона тражећи да се дода да је неопходно навести „извор из кога је дело преузето“. Подносиоци примедбе/сугестије наводе да та одредба није усаглашена са чланом 10. бис Бернске конвенције.

Примедба за допуну није прихваћена јер одредба члана 41. јасно наводи да се у случају права цитирања, мора навести извор из ког је дело преузето.

У односу на члан 53. важећег Закона: ТЕЛЕКОМ је предложио измену члана 53. став 1. Закона тражећи да се то ограничење прошири додавањем речи: „или садржине услуге“ на крају става 1. сматрајући да би се тако отклонила могућност довођења корисника у неравноправан положај у односу на друге учеснике на тржишту који се такође баве малопродајом уређаја.

Примедба за допуну није прихваћена јер дредбе члана 53. Закона ограничавају ауторско право тако што прописују да је умножавање ауторског дела на носач звука и слике, јавно саопштавање дела са носача звука и слике и јавно саопштавање дела које се емитује без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде, дозвољено ако је то неопходно ради демонстрирања уређаја за снимање, репродуковање и пренос звука и слике на сајмовима и другим сличним местима. Овим ограничењем ауторског права није омогућено целодневно слушање музике са радиј или ТВ-а, или са носача звука и слике у продавницама или испред њих. Такве радње смеју да се врше само у мери/времену/трајању у којој је то потребно за демонстрирање рада уређаја. Ова ограничење спада у једно од традиционалних ограничења ауторског права које је произашло из праксе а дефинисано је на основу одредби члана 9. став 2. Бернске конвенције. Међутим у новије време, ново, експлицитно међународно упориште за ово ограничење је члан 5.2.л Директиве о хармонизацији одређених аспеката ауторског и сродних права у информатичком друштву којим је дозвољено коришћење ауторског дела у вези са демонстрацијом или поправком уређаја. Из напред наведених разлога, додавањем предложеног текста „или садржине услуге“,

ограничење ауторског права би се проширило више него што то споменута Директива и Бернска конвенција то дозвољавају.

У односу на члан 55-57. важећег Закона: Адвокат Гавриловић М. Слободан и издавачка кућа „ЕДУКА“ затражили су да се у важећи пропис у одредбе чланова 55-57. Закона дода још једна законска лиценца која би омогућила да се ауторска дела користе без дозволе аутора, а уз обавезу плаћања ауторске накнаде и то оних дела која су прописима који регулишу наставни план и програм, одређена као обавезан део одговарајућих уџбеника и других наставних средстава. Адвокат Гавриловић М. Слободан описао је проблем који постоји у пракси, а који настаје у случају када је наставним планом и програмом које је издало Министарство просвете, науке и технолошког развоја утврђена обавеза издавача да у своје уџбенике (читанке) уврсте ауторска дела (најчешће песме) одређених аутора. Без тога, уџбеник не може да буде лиценциран, а да би се песма одређеног аутора нашла у уџбенику, потребна је његова сагласност, односно сагласност његових наследника или носилаца ауторског права. Тиме се аутори и носиоци ауторског права, по речима подносиоца приговора, стављају у монополски положај који могу лако да злоупотребе намећући издавачима нереално високе накнаде за штампање у уџбеницима њихових песама и евентуално других ауторских дела. Из тог разлога се предлаже прописивање законске лиценце према којој ће бити дозвољено, без дозволе аутора, али уз обавезу плаћања ауторске накнаде, умножавање оних ауторских дела која су по наставном плану и програму одређена као обавезан део одговарајућих уџбеника и других наставних средстава.

Предлог за увођење категорије тзв. законске лиценце није прихваћен јер се у описаној ситуацији ради о облигационоправном односу који се и решава по одредбама одговарајућег закона, а не ограничењем ауторског права. Одредба члана 14. Закона о облигационим односима предвиђа да: “у заснивању облигационих односа стране не могу установљавати права и обавезе којима се за било кога ствара или искоришћава монополски положај на тржишту”. У постављању нереално високе цене умножавања и дистрибуирања одређених ауторских дела у датом уџбенику, искоришћавајући околност да се без увршћавања тих ауторских дела у уџбеник он не може легално наћи у промету, садржани су сви елементи искоришћавања монополског положаја на тржишту. Једна од радњи злоупотребе доминантног положаја, која је као пример наведена и у Закону о заштити конкуренције (члан 16. став 2. тачка 1.) јесте наметање неправичне купопродајне цене или других услова понашања. Најзад, међународни уговори које је наша земља ратификовала, као ни европске директиве, не познају законску лиценцу о којој говори подносилац приговора. Члан 5. став 2. *Директиве о хармонизацији одређених аспеката ауторског и сродних права у информатичком друштву* предвиђа да “држава чланица може да предвиди изузетке и ограничења од права на умножавање предвиђеног у члану 2. у следећим случајевима: (.....)”. Из тако формулисане одредбе произлази да државе чланице немају слободу да ограничавају ауторско и сродна права како желе, већ то могу да чине само у оним случајевима које таксативно предвиђа Директива. Ограничење ауторског права због специфичног плана и програма просветних или других националних органа није један од основа предвиђен споменутом Директивом.

У односу на члан 127. важећег Закона: Организација ПИ је изнела сугестију да члан 127. став 3. важећег Закона треба да омогући да интерпретатори и произвођачи фонограма самостално наплаћују накнаду од емитовања и јавног саопштавања фонограма и интерпретација, на основу једне тарифе. Истовремено, Законом треба оставити могућност да наплату врши или једна, или обе организације. Наводи се да доследна примена одредаба члана 15. WIPO уговора о интерпретацијама о фонограмима и значи да се у члану 127. важећег Закона ст. 7, 8, 9. и 10. бришу, а став 6. измени, тако да се омогући да организације посебним уговором могу да оснују недобитно привредно друштво коме би поверили посао наплате накнаде. Уз примедбе достављен је и преглед европске праксе наплате интерпретаторске накнаде уз закључак да само у Ирској и Србији закон прописује обавезу да јединствену накнаду наплаћује једна организација.

Примедбе и захтев нису прихваћени јер члан 127. важећег Законом, у складу са одредбама WIPO уговора о интерпретацијама и фонограмима, интерпретаторима и произвођачима фонограма признаје припада право на накнаду у случају емитовања, реемитовања и јавног саопштавања њихових интерпретација и фонограма. Такође, сагласно члану 15. *WIPO уговора о интерпретацијама и фонограмима* прописано је да “стране уговорнице могу утврдити у својим националним законима да ће интерпретатор или произвођач фонограма, или обоје, потраживати од корисника појединачну правичну накнаду”.

Наша земља се одлучила за решење које афирмише договор, као основни принцип одређивања организације која ће наплаћивати накнаду.

Наиме, чланом 127. Закона на који је организација ПИ изнела примедбе, прописано је да обе накнаде наплаћује једна организација и то она коју самостално, уговором одреде организација интерпретатора и организација произвођача фонограма. Предлагач сматра да је то демократско решење које уважава интересе свих актера, и интерпретатора и произвођача фонограма. Једино исправно решење је, како је већ наглашено, да се препусти самим организацијама да одлуче о том важном питању у форми уговора. Ово решење се кроз праксу показало и као решење са којим је задовољан и велики број корисника који јавно саопштавају и емитују фонограме и на њима забележене интерпретације.

Унија дискографа Србије и Организација ОФПС затражиле су да се из члана 127. став 7. закона избаци одредба о висини трошкова наплате накнаде (максимално 10% од наплаћене накнаде) јер у пракси то решење, по њиховим речима, није одрживо. У пракси око 80 % корисника не пријављује коришћење предмета заштите већ организација мора до таквих корисника да долази ангажовањем теренских заступника. Због те чињенице и трошак наплате јединствене накнаде виши је од дозвољених 10%. Унија дискографа Србије и Организација ОФПС сматрају да би целисходно решење било да се пропише да трошак наплате јединствене накнаде из члана 127. закона мора бити оправдан и разуман, настао у интересу наплате јединствене накнаде, слично како је предвиђено и у члану 20. Нацрта закона. Организација ОФПС је предложила и да се у оквиру казних одредби предвиди ригорозније кажњавање организација за

радиодифузију за које се на основу мониторинга РРА или правноснажном судском одлуком утврди да су у пописима емитованих предмета заштите достављеним организацијама приказале неистинит садржај, али и ригорозније кажњавање оних корисника који немају дозволу за искоришћавање предмета заштите.

Примедбе Уније дискографа и ОФПС-а поводом предлога за измену члана 127. став 7. Закона су прихваћене из разлога наведених у образложењу. Стога је и члан 8. Нацрта претрпео одговарајуће измене и допуне.

Захтеви организације ОФПС за строжијим кажњавањем корисника који без дозволе искоришћавају предмете заштите, односно не достављају податке о коришћењу предмета заштите, нису прихваћени из следећих разлога: минималне и максималне висине новчаних казни за привредне преступе и прекршаје прописане су законом који уређује материју привредних преступа и прекршаја а одредбама тог закона као максимална новчана казна за привредни преступ прописана је казна у износу од 3.000.000 динара, што је и максимална новчана казна предвиђена одредбама Закона о ауторском и сродним правима за почињене привредне преступе из члана 215. Закона.

Члан 159. Закона

Организација СОКОЈ је поднела примедбу на члан 159. Закона. Примедба је у целини прихваћена и у Нацрт закона унет је нови члан.

Члан 166. Закона

Организација СОКОЈ је предложила и измену члана 166. Закона који уређује питање статута организације, односно утврђује начин доношења статута. СОКОЈ сматра да треба изменити члан 166. Закона тако да се не прописује квалификована већина чланова скупштине за усвајање статута.

Примедба је одбијена.

Услов да се статут може променити само ако за то гласа *проста већина* чланова скупштине, је теже испунити, како и сам Сокој наводи, од услова квалификоване већине. С обзиром на значај који статут има за организацију, на чињеницу да се тим општим актом уређују и најзначајнија питања у вези са организовањем и начином функционисања организација за колективно остваривање ауторског и сродних права, предлагач сматра да је добро да се у Закону као услов за измена статута постави гласање просте већине чланова скупштине.

Чланови 173. и 174. Закона

“Телеком” је предложио измену чланова 173. и 174. Закона тражећи да те одредба другачије гласе и предложио конкретан текст. Предлози и сугестије Телекома за целовитом изменама одредби чланова 173. и 174. Закона нису

прихваћене о чему је предлагач Нацрта закона дао образложење. (Погледати образложење чланова 25. и 26. Нацрта закона).

Заступник Удружења РАБ (радио станице), упутио је примедбе члан 174. Закона о ауторском и сродним правима сматрајући га недовољно прецизним и истакао потребу да се услови на основу којих се утврђује репрезентативност удружења корисника пропишу, као и да се законом пропише орган који је надлежан да утврђује репрезентативност.

Удружење РАБ предложило је да Завод за интелектуалну својину буде орган који ће решењем одлучивати о репрезентативности удружења корисника, предлажући и обавезу удружења да покрене поступак пред Заводом, подношњем захтева за признање репрезентативности. Удружење РАБ предложило је конкретне услове који морају да буду кумулативно испуњени да би једно удружење уопште могло да стекне право да Заводу поднесе захтев за признање репрезентативности. Предложени услови су следећи: да је удружење регистровано у Агенцији за привредне регистре, да окупља најмање 30 чланова, привредних субјеката из одређене делатности, да постоји најмање 2 године и да својим активностима константно доприноси побољшању услова делатности чланова удружења и заступа сихове интересе.

Предлог Удружења РАБ није прихваћен из следећих разлога. У предлогу Удружења РАБ нису предложени услови који морају да буду испуњени да би се једном удружењу признала репрезентативност, већ су само предложени кумулативни услови које свако удружење мора да испуни да би уопште стекло право да поднесе захтев за утврђивање репрезентативности. Стога у предлогу Удружења РАБ недостају исте оне одредбе на чији недостатак је Удружење поднело примедбе.

Чланови 176. и 177. Закона

АНЕМ је затражио измену члана 176. и 177. важећег Закона сматрајући да треба увести нове одредбе у овај члан како би се омогућило Заводу да сам донесе тарифу накнада у случајевима када до споразума око тарифе не дође.

У вези са овим питањем, мишљења смо да има основа да се детаљније пропише процедура доношења тарифе као и улога надлежног органа, Завода за интелектуалну својину, у том поступку. Имајући у виду примедбе АНЕМ-а, предлагач је у текст измена унео и одредбе које дају право Заводу за интелектуалну својину сам донесе тарифу, уколико организација не успе да се договори са корисницима и уколико, у поступку добијања сагласности, одбије да предлог тарифе усагласи са примедбама Завода за интелектуалну својину

Члан 178. Закона

Организација Сокој је предложила измену члана 178. Закона тако што би се однос у расподели јединствене посебне накнаде између аутора и осталих носилаца сродних права изменио тако да ауторима припада 50%, интерпретаторима 25% и

произвођачима фонограма и видеограма заједно 25%, тврдећи да та законом уређена сразмера није резултат европске праксе те да је треба изменити прописујући већи процената за ауторе. Осим помињања европске праксе (без навођења конкретних примера законских решења земаља Европе), организација није аргументовала свој захтев.

Овај предлог није прихваћен из следећих разлога. Различита су законска решења у страним земљама у погледу сразмере у расподели накнаде прикупљене од увозника и произвођача уређаја за тонско и визуелно снимање и опреме подобне за умножавање ауторских дела и предмета сродних права. У највећем броју земаља ово питање уопште није решено законом већ је препуштено организацијама да се о том важном питању споразумеју. Решење из домаћег Закона истоветно је на пример решењима у Словенији и Холандији, док је процентуални однос предложен од стране Сокоја заступљен у Француској. Предлагач сматра да је постојеће законско решење правично и да добро рефлектује интересе како аутора, тако и носилаца сродних права.

Члан 180. Закона

Организација ОФПС је предложила измену члана 180. став 1. важећег Закона предлажући да став 1. гласи:

„У пословању организације са корисницима постоји претпоставка да организација има овлашћење да делује за рачун свих домаћих и иностраних носилаца ауторског, односно сродних права у погледу оних права и оних врста предмета заштите који су обухваћени њеном делатношћу”.

Ову измену предложили су због тога што су се до сада суочавали са судском праксом према којој се законска претпоставка из члана 180. став 1. Закона односи само на домаће носиоце права а да за стране носиоце права организација мора да доказује да има овлашћење да делује за њихов рачун.

Мишљења смо да је примедба организације ОФПС оправдана те је предложена измена унета у Нацрт закона.

Члан 189. Закона

Организација СОКОЈ је предложила измену члана 189. Закона. Сокој сматра да је члан 189. став 1. тачка 1. Закона нелогичан јер опредељује садржину годишњих извештаја које органи организације морају да прибаве у одређеном року, на годишњем нивоу. По мишљењу Сокоја, проблем је што Закон утврђује исте извештаје за све органе док у стварности, различити органи унутар организације имају обавезу да припремају различите извештаје. Стога Сокој предлаже да се члан 189. став 1. тачка 1. Закона промени тако да уместо досадашњег текста буде прописано да је “организација дужна да за сваку пословну годину, у року од шест

месеци од њених заршетка, усвоји о`дносно прибави: 1) годишње извештаје органа у складу са статутом”.

Мишљења смо да се цитирана примедба Сокоја може делимично прихватити, тако да гласи:

“Организација је дужна да за сваку пословну годину, у року од шест месеци од њеног завршетка, усвоји односно прибави:

годишње извештаје органа управљања и надзорних органа о износу наплаћених накнада, њиховој расподели, пословању колективне организације, извршавању споразума закључених са репрезентативним удружењима корисника и извршавању уговора склопљених са иностраним организацијама.”

На овај начин уклања се свака дилема да ли органи унутар организације треба да доноси цитиране извештаје или не. Остављајући организацији потпуну слободу у том погледу, значило би да она својим статутом може уопште да не предвиди доношење горе набројаних извештаја, што по мишљењу предлагача није примерено решење. На овај начин, прецизно је речено да се извештаји доносе у складу са статутом организација. Стаутом ће се прописати који конкретно орган доноси конкретан извештај, док је Законом утврђено које извештаје органи организације *морају* да донесу.

Члан 191. став 4. Закона

Организација ПИ је поднела предлог да се унесу измене у члан 191. став 4. Закона оцењујући да је неопходно обезбедити да организација има правни лек у случају издавања налога од стране Завода. Наиме, до сада је Завод издавао налоге у форми дописа а организација је могла да уложи тужбу на решење Завода тек у случају да изгуби дозволу. Организација ПИ сматра да се изменама и допунама знатно проширују овлашћења Завода у оквиру надзора над радом организација те да је зато неопходно спровести гаранције из чл. 36. ст. 2 и 196. ст. 2. Устава Србије и утврдити да Завод решењем утврђује неправилности у раду и издаје налоге за отклањање истих.

Организација ПИ је предложила и да на такво решење организација има право жалбе Министарству надлежном за послове науке. Конкретан предлог за измену и допуну члана 191.

Организација ПИ је предложила да “организација може у року од 30 дана (предлагач претпоставља да рок тече од тренутка пријема `налогодавног писма`) да изјави приговор на налогодавно писмо министарству надлежном за послове науке.”

Организација ОФПС је такође захтевала да се унесу измене у члан 191. важећег Закона тако што ће се додати став 5. оцењујући да је неопходно обезбедити да организација има право на правни лек у случају издавања налога од

стране Завода. Организација ОФПС сматра да је неопходно спровести гаранције из чл. 36. ст. 2 и 196. ст. 2. Устава Србије и омогућити право на правни лек у случају издавања налога организацијама од стране надлежног државног органа с обзиром да се налозима утврђује да је организација прекршила одредбе Закона или општег акта и истовремено се налаже извршење одређених обавеза како би се отклониле утврђене неправилности. Нарочито због тога што након налога надлежни орган има право да организацији одузме дозволу.

Мишљења смо да појам “налогодавног писма” није јасан. Завод за интелектуалну својину, као управна организација, врши надзор између осталог и у складу са нормама општег управног поступка. Закон о општем управном поступку не познаје “налогодавно писмо” као врсту правног акта. Завод за интелектуалну својину може у свом раду да доноси решења и закључке као управне акте. Решењем се мериторно одлучује у управној ствари, конкретно, непосредно се примењује пропис на неку чињеничну подлогу, на конкретан животни случај, са крајњим циљем да се утврди истина и реши о неком праву или обавези странке. Тек против таквог акта, којим државни орган мериторно одлучује о праву или обавези странке у поступку, може се изјавити жалба или водити управни спор. Дописи које Завод, као надзорни орган, шаље организацијама, су у процесном смислу обавештења о утврђеним неправилностима у раду, а не дефинитивне одлуке (решења) којим се коначно утврђује постојање незаконитог рада организације. У складу са чланом 9. ЗУП-а (Начело саслушања странке) Завод не може да донесе решење о одузимању дозволе ако претходно не омогући странци да се изјасни о свим чињеницама и околостима које су од значаја за доношење решења. Исто прописује и члан 133. ЗУП-а.

Поред тога, интерес организације је заштићен и кроз институцију надзора над радом Завода за интелектуалну својину, коју спроводи Министарство надлежно за послове науке. Због свега реченог, сматрамо да предложена измена Закона није оправдана те је из тог разлога одбијена.

Члан 201а Закона

ПУКОС је предложио и да се члан 201а допуни и измени тако што би се Заводу дало овлашћење да одлучује о тарифи а не само да има овлашћење да даје сагласност на тарифу а уједно и да се пропише да се на одлуке Завода може поднети жалба надлежном министарству.

Члан 215. Закона

У комуникацији са Министарством, Републичка радиодифузна агенција указала је на потребу изрицања санкција према емитерима који не воде евиденцију емитовања и реемитовања ауторских дела и предмета сродних права. Из тог разлога, у члан 215. Закона унета је нова одредба којом се предвиђа санкција, за привредни

преступ, према сваком емитеру који не води електронску евиденцију на коју га обавезује члан 201д.

Предлози да се текст Закона допуни новим члановима којима би се поједина питања детаљније регулисала

*

Организација ОФПС је предложила да се предвиди ригорозније кажњавање организација за радиодифузију за које се на основу мониторинга РРА или правноснажном судском пресудом утврди да су у пописима емитованих предмета заштите достављеним организацијама приказале неистинит садржај, али и ригорозније кажњавање оних корисника који немају дозволу за искоришћавање предмета заштите.

Мишљења смо да захтев организације ОФПС у овом делу не треба да буде прихваћен: минималне и максималне висине новчаних казни за привредне преступе и прекршаје прописане су законом који уређује материју привредних преступа и прекршаја а одредбама тог закона као максимална новчана казна за привредни преступ прописана је казна у износу од 3.000.000 динара, што је и максимална новчана казна предвиђена одредбама Закона о ауторском и сродним правима за почињене привредне преступе из члана 215. Закона.

*

Организација ОФПС је предложила да се предвиди и могућност колективних организација да ојачају механизме за вршење контроле документације емитера и кабловских оператера која је релевантна за обрачун накнада, имајући у виду да се у досадашњој пракси показало да поједини емитери и кабловски оператери организацијама достављају неистините податке.

Предлагач сматра да то није питање које би требало уредити Законом о ауторском и сродним правима.

У члану 8. став 2. Закона о радиодифузији предвиђено је да “Агенција обавља и послове који се односе на предузимање мера у области радиодифузије у циљу примене прописа о ауторском и сродним правима”.

Поред тога, члан 201д Закона о ауторском и сродним правима предвиђа да су “емитери радио и телевизијског програма дужни да воде електронску евиденцију емитовања и реемитовања ауторских дела” а да “надзор над вођењем електронске евиденције врши Републичка радиодифузна агенција, као поверен посао”. Начин вођења електронске евиденције биће уређен Уредбом Владе Републике Србије.

Најзад, Закон о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине такође предвиђа надлежност РРА у односу на емитере. Нацрт Закона о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите интелектуалне својине предвиђа надлежност РРА и у односу на оператере. РРА Регулатор ће имати надлежност да:

1) врши надзор над пружаоцима медијских услуга и контролише да ли се у оквиру програмског садржаја неовлашћеним емитовањем, реемитовањем или интерактивним чињењем доступним јавности ауторског дела или предмета сродног права повређује ауторско или сродно право;

2) врши надзор над операторима и контролише да ли неовлашћено реемитују или интерактивно чине доступним јавности програмски садржај пружаоца медијске услуге.

Мишљења смо да организације за колективно остваривање ауторског и сродних права у Републици Србији имају довољно правних механизма да контролишу законитост коришћења њиховог репертоара од стране емитера и оператора, те да није неопходно да се законом прописује да и они сами врше такву контролу. Предлагачу није познато да ли било којој европској земљи постоји таква пракса.

*

Предложено је и да се законом пропише да колективне организације имају могућност да, по узору на прописе Европске уније, статутима уреде вредновање гласа чланова скупштине према извештајима о учешћу у расподели учесника у расподели и дужини чланства у организацији, што је, примера ради, пракса у хрватским колективним организацијама.

Мишљења смо да у том погледу није потребно мењати закон, будући да ни Закон о ауторском и сродним правима нити Закон о удружењима не постављају у том погледу било какве препреке. Члан 9. Закона о удружењима предвиђа да “удружење остварује своју активност у складу са законом, статутом и другим општим актима (...)”. У том погледу, као важан издваја се и члан 21. Закона о удружењима који предвиђа да “чланови управљају удружењем непосредно или преко својих изабраних представника у органима удружења”.

Мишљења смо такође да се у формулисању таквих правила мора следити правило према коме је организација дужна да ради у најбољем интересу свих својих чланова. Члан 6. став 3. Предлога директиве о колективном остваривању ауторског и сродних права предвиђа да “статут организације за колективно остваривање ауторског и сродних права мора да предвиди адекватан и ефикасан механизам учешћа својих чланова у доношењу одлука. Учешће различитих категорија чланова организације у процесу доношења одлука мора да буде правичан и избалансиран”. Другим речима, предлагач сматра да процес доношења одлука у организацији мора да буде истински демократичан а не постављен тако да о свему одлучује неколико чланова који имају највећи удео у расподели, док огромна већина нема суштински могућност да учествује у доношењу одлука.

Требало би имати у виду да поједини произвођачи фонограма, не могу, због специфичне природе тржишта, да буду превише конкурентни са оним другим. Произвођач фонограма који се бави производњом џез или озбиљне музике, не може да буде конкурентан са произвођачем фонограма који се бави производњом популарне музике. Исто важи и за сферу ауторског права. У том погледу, предлагач сматра да поред критеријума “учешћа у расподели” које спомиње ОФПС, морају да се узму у обзир и други критеријуми који би заиста гарантовали равномерну, избалансирану и правичну заступљеност свих чланова организације у доношењу одлука.

*

Организација ОФПС је предложила да се Законом предвиди да директора колективне организације бира и разрешава скупштина којој он одговара, сачињена од представника носилаца права, како домаћих тако и страних, што би допринело независном поступању у раду директора и мањем оптерећењу у раду, имајући у виду да га је до сада бирао управни одбор и да директор трпи одређену врсту притиска од стране чланова управног одбора.

Предложено је и да управни одбор само одређује критеријуме и поступак избора директора. Директор даље именује свог заменика који га мења у његовом одсуству, што ће ближе бити одређено општим актима организација. Оцењено је да ће на тај начин положај директора бити знатно независнији, имајући у виду да га именује и разрешава скупштина, коју чине сви чланови организације. Дакле, на тај начин се постиже да директор у ствари за свој рад одговара свим члановима организације, што је и складу са Предлогом директиве.

Предлагач сматра да је решење према коме би скупштина, а не управни одбор, бирала директора добро, али исто тако сматра да неје неопходно то предвидети у Закону. Предлагач сматра да се то питање мора уредити општим актима организације. То произлази из члана 22. Закона о удружењима који предвиђа да “скупштина удружења усваја статут, (...), бира и разрешава лице овлашћено за заступање удружења (...)”. Дакле, улога скупштине организације је свакако веома важна, готово пресудна када је реч о избору и разрешавању директора. Она о томе одлучује, осим ако нешто друго није предвиђено статутом, који такође скупштина доноси.

*

Предложено је и да се у закону предвиди да скупштина организације одлучује о именовању ревизора за израду годишњег ревизорског извештаја у години у којој редовно заседа, а на основу неколико понуда и референци ревизора, које директор предочава и предлаже скупштини. У случају одсуства такве одлуке скупштине, одлуку о томе донео би директор. Овакве одредбе биле би унете по угледу на прописе Европске уније, а све у циљу израде ревизорског извештаја од стране ревизора изабраног од стране што већег броја чланова на објективан и транспарентан начин.

Предлагач сматра да је овај предлог за измену закона оправдан. У том погледу и Предлог директиве каже, у члану 7. став 6. да “Скупштина контролише активности организације најмање тако што одлучује о избору и разрешењу ревизора (.....)”. У том погледу, предложена је измена члана 190. Закона.

*

Организација ОФПС је затражила да се у прелазним и завршним одредбама Нацрта закона пропише начин на који ће организације поступати од момента ступања на снагу измена и допуна Закона, до доношења тарифа за јавно саопштавање које ће бити у складу са одредбама будућег закона. Појашњења ради, тренутно је на снази Тарифа за остваривање права на накнаду за јавно саопштавање музичких дела, интерпретација и фонограма која се примењује до 31.12.2013. године. Организације Сокој, ПИ и ОФПС су поднеле предлог тарифе за јавно саопштавање на сагласност Заводу у складу са одредбама постојећег Закона који прописује да се од 01.01.2014. године накнада за јавно саопштавање музичких дела, као самостална накнада аутора музичких дела и обједињена, јединствена накнада интерпретатора и произвођача фонограма за јавно саопштавање интерпретација и фонограма, из разлога јавног интереса, прикупља кроз механизам једне уплатнице. Ради се о јединственом износу, који се наплаћује у односу 50% организација аутора, а 50% организације произвођача фонограма и интерпретатора.

Ступањем на снагу ових измена Закона престаће да важе одредбе о јединственој, обједињеној накнади аутора, интерпретатора и произвођача фонограма, али ће на снази остати тарифа која је у складу са сада постојећим Законом, а након ступања на снагу измена Закона, та тарифа неће бити у складу са Законом. Још већи проблем је у томе како ће организације тарифу применити. Измене Закона нигде не прописују могућност да организација за остваривање права аутора наплаћује половину накнаде из јединствене, обједињене тарифе, нити да организација произвођача фонограма наплаћује другу половину накнаде из тарифе. Такође, ступањем на снагу Тарифе за остваривање права на накнаду за јавно саопштавање музичких дела, интерпретација и фонограма („Службени гласник РС“, број 45/13) престале су да важе тарифе организације Сокој и организације ОФПС које су се односиле на накнаду за јавно саопштавање и које су биле у складу са тадашњим законом, а у складу су и са овим Нацртом закона. Било које друго решење које не регулише на јасан начин поступање колективних организација након ступања на снагу измена Закона а до доношења нових тарифа за јавно саопштавање, ствара простор за злоупотребе и погрешно тумачење од стране судова, што опет доводи у опасност интересе носилаца права.

Предлагач сматра да је овај предлог оправдан. У том смислу, предложен је нови члан у прелазним и завршним одредбама.

*

“СОС канал” је изнео предлог да се Законом пропише да је обавеза организације да, када испоставља рачун емитеру на име накнаде за емитовање ауторских дела, уз рачун испостави и попис емитованих дела сматрајући да то не сме да буде обавеза емитера. Такође предложено је и да се законом дефинише како се деле убрана средства, тако да буде прецизно одређено колико убраних средстава иде носиоцима права а колико организација сме да потроши на трошкове колективног остваривања. Такође је предложено да се законом уреди обавеза организације СОКОЈ да на свом сајту објави списак свих аутора којима је исплаћена накнада и то уз навођење тачног износа исплаћене накнаде, времена и датума исплате. СОС канал захтевао је да се законом пропише да организација произвођача фонограма може да наплаћује накнаду само за оне фонограме који су издати и стављени у промет.

Примедбе СОС канала су одбијене из следећих разлога.

Законом о ауторском и сродним правима (чл. 187. ст. 2, 3, 4. и 5. Закона) већ је прописана обавеза свих лица која користе ауторска дела и предмете сродних права (музичка дела, филмска дела, фонограме, интерпретације и др.), да достављају податке о коришћењу тих дела, односно предмета заштите организацијама које колективно остварују та права. Сходно члану 187. Закона корисници су дужни да организацију обавештавају о називу предмета заштите који су користили, учесталости и обиму искоришћавања, као и о другим подацима који су релевантни за обрачун и расподелу накнаде која се према тарифи плаћа. Ове податке дужни су да достављају сви они који искоришћавају ауторска дела и предмете сродних права. Ауторска права су искључива имовинска права аутора па без дозволе носиоца права, односно организације корисник не сме ни да отпочне са искоришћавањем ауторских дела. Највише података о искоришћавању предмета заштите, по природи њиховог посла, достављају емитери, с обзиром да они масовно искоришћавају ауторска дела и предмете сродних права. Тако на пример у току само једног дана у оквиру једнодневне програмске шеме једног емитера, долази до коришћења великог броја ауторских дела, фонограма и интерпретација. Емитовање радио или телевизијског програма, односно емисија, било да су те емисије информативног, научног или забавног карактера, није могуће без коришћења ауторских дела и предмета сродних права јер свака од емитованих емисија има или најавне или одјавне шпице у којима се користе музичка дела на пример, или је реч о емитовању филма или телевизијске серије који такође спадају у ауторска дела (чији су аутори филмски сценариста режисер, главни сниматељ и аутор музике за филм или серију), затим, између емисија или у току појединих емисија емитер емитује и рекламе у којима се опет масовно користе делови музичких дела, туђе интерпретације, фонограми и тако даље. О томе која ће се музичка и друга ауторска дела наћи у дневном програму емитера одлучује сам емитер, односно уредник програма, стога само корисник може да зна која ауторска дела којих аутора је користио а то је и његова законска обавеза а не обавеза носиоца права.

Када је реч о расподели убраних средстава од стране организације, Законом је прописана обавеза да се та средства расподеле у складу са Планом расподеле

сваке од организација. А план расподеле је општи акт организације који садржи критеријуме на основу којих се расподела накнада врши и који је доступан како члановима организације тако и широкој јавности те свако може да утврди који је то механизам и начин на који ће се прикупљена средства делити. Детаљније уређивање расподеле накнада Законом није добро решење, с обзиром да су и ауторско и сродна права приватна права својине, као и да су организације удружења аутора и других носилаца права који су се самостално и добровољно организовали у организације како би остварили своја приватна права својине. Вредно је на овом месту поменути и да је законом обезбеђен надзор над радом ових организација који укључује и надзор над правилном применом одредби плана расподеле.

Захтев СОС канала да организација СОКОЈ на свом сајту објављује и податке о појединачним приходима од тантјема за све своје чланове такође није прихваћен, с обзиром да је реч о приватним правима својине те јавност нема оправдан интерес да зна колико је одређено лице остварило прихода по основу искоришћавања његових приватних права својине. Такође је одбијен и захтев СОС канала да се законом пропише да организација произвођача фонограма може да наплаћује накнаду само за оне фонограме који су издати и стављени у промет. Наиме, таква одредба већ јасно стоји у Закону о ауторском и сродним правима члан 127. став 1. Закона.

*

Удружење књижевника Србије”, адвокат Лазић Горица која заступа “Курир ИНФО”, затим “Политика”, “Инсајдер тим” доо, компанија “Новости”, “Наше новине”, “BETA Press” и тако даље затражили су измену и допуну члана 205. Закона сматрајући да је одредба о томе да аутор и интерпретатор може да поднесе тужбу због повреде моралних права, непрецизна и да доводи до различитих тумачења код примене те одредбе и затаржили измену одредбе члана 205. у складу са одредбама члана 199. и 200. Закона о облигационим односима.

Примедба је одбијена из следећих разлога: Закон о облигационим односима не регулише питање накнаде нематеријалне штете у случају повреде моралних права аутора и интерпретатора већ се накнада нематеријалне штете може тражити само за претрпљене физичке болове, за претрпљену душевну бол, повреде угледа, части и слободе или права личности и смрти блиског лица (чл. 200.ст.1. ЗОО). Законом о ауторском и сродним правима прописано је низ моралних права која припадају ауторима и интерпретаторима. Закон о ауторском и сродним правима је *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима. Стога, да би се ауторима и интерпретаторима обезбедило да та лица могу да поднесу тужбу за накнаду неимовинске штете уколико је она наступила као последица повреде неког лично-правног овлашћења, неопходно је да одредба члана 205. став 2. остане не измењена. Без одредбе члана 205. став 2. Закона аутор и интерпретатор би био онемогућен да на суду оствари право на накнаду нематеријалне штете у случају повреде моралних права, с обзиром да општи пропис (који је послужио подносиоци примедби у

дефинисању предложене одредбе), уопште не познаје накнаду нематеријалне штете у случају повреде моралних права аутора.

Удружење књижевника Србије”, адвокат Лазић Горица која заступа “Курир ИНФО”, затим “Политика”, “Инсајдер тим” доо, компанија “Новости”, “Наше новине”, “BETA Press” и тако даље затражили су измену и допуну члана 208. важећег закона сматрајући да закон мора да обавезе аутора или од њега овлашћено лице да приликом сваког јавног коришћења дела аутор мора да примени технолошке мере заштите и да објави електронску информацију о правима.

Предлог није прихваћен.

Законом (чл. 208. став 2. и 3. Закона) уређена могућност да аутор, односно носилац права примени технолошке мере које ће ограничити радње у вези са ауторским делом а за које носилац права није дао сагласност. Реч је дакле о добровољним мерама које предузимају носиоци права. Законом је дефинисано је шта су то технолошке мере заштите и шта је информација о правима, међутим, као што је напред наведено, то није законом прописана обавеза аутора, односно носиоца права већ само могућност коју носилац права може да примени ако жели или има могућности да то учини а не његова обавеза. Прописивање обавезе на страни носиоца права да мора да примени технолошке мере заштите приликом сваког јавног коришћења дела (као што је предложено од стране подносиоца захетва), сматрало би се ограничавањем његових права јер примена технолошких мера изискује обично велика средства, а у пракси би то довело до тога да аутор не би могао да самостално искоришћава законом призната права (да дело објави, јавно саопшти, емитује и сл) док није применио технолошке мере заштите.

Измене Нацрта закона које су се у току јавне расправе показале као неопходне а на које указује предлагач

Члан 201д

Мишљења смо да је у члану 201д неопходно, након речи “ауторских дела” потребно додати одредницу “и сродних права”. Емитери радио и телевизијског програма дужни су да воде електронску евиденцију, не само емитованих или реемитованих ауторских дела (музике, филмова итд.), већ и емитованих и реемитованих фонограма, видеограма, интерпретација и тако даље.

(Број члана биће накнадно дат у новом предлогу Нацрта закона).

С обзиром да је чланом 4. Нацрта закона уведен јединствен начин израчунавања рокова заштите имовинских права на музичким композицијама са

речима, како би се одредбе домаћег прописа ускладили са одредбом члана 1. став (1) Директиве 2011/77/ЕУ, то је било неопходно и у прелазне и завршне одредбе унети одговарајућу одредбу и јасно прецизирати од када се ова одредба примењује. На овом месту, наглашава се да се одредбе о новом начину израчунавања рокова заштите имовинских права на музичким композицијама са речима примењују на музичка дела са речима код којих право аутора текста или аутора композиције за музичко дело са речима није истекло на дан ступања на снагу овог Закона као и на музичка дела са речима која су створена после тог датума.